

IFJÚ ÉVEK

KERESZTREJTVÉNY.

(10 pont.)

(Hursán Pál)

Petőfi...

1	2	3	4	■	5	6	7	■	8	9	10	11
12												
13				■	14			■	15			
16			■	17	■		■	18	■	19		
■		■	20		21		22			■		■
23		24	■	25					■	26		27
28							■	29				
30			■	31		32			■	33		
■		■	34							■		■
35		36	■		■		■		■	37		38
39			40	■	41		42	■	43			
44												
45				■	46			■	47			

Vízszintes sorok: 1. A falevél. 5. Xenophon basisa. 8. Névelővel — evőeszköz. 12. Petőfi vers. 13. Gyümölcs. 14. Szellemi munkás — ford. 15. Elmegy, — távozik — latinul. 16. Ilyen zavar is van. 19. Baranya vmi kisk. (ék, h.) 20. Prezentál. 23. Fül — angolul. 25. Házi-munka. 26. Harcias. 28. Erdélyi vmegy. 29. Ilyen est is van. 30. Fekete festékanyag. 31. Piszkál, motoz. 33. Fizikai egység. 34. Csordahajtás. 35. Kétszer — latinul. 37. E. A. V. 39. Csokonai „Dorottya”-jának egyik alakja. 41. Nóta. 43. Mértani fogalom. 44. Petőfi vers. 45. Algir Ny-i kerülete és fővárosa. 46. Hangszer. 47. Házieszköz.

Függőleges sorok: 1. Mutatószó. 2. Petőfi vers. 3. A Tisza jobbparti mellékfolyója. 4. Szeszital. 5. A Balaton. 6. Ideg — latinul. 7. Vonatkozó névmás. 8. Mutatószó. 9. Sziget a Mexikói-öbölben. 10. Petőfi vers. 11. Görög filozófiai iskola. 17. Művészi munkát készít. 18. Budán van, a Hűvösvölgy. 21. Helység Pest vmben. 22. Összeilleszt, de rosszul. 23. Napszak. 24. Dolog, tárgy — latinul. 26. Az oroszlan ilyen állat. 27. Orosz folyó. 32. USA állambeli. 35. Ilyen királyfi is van a vers szerint. 36. Férfinév. 37. Igen sok szénvegyületben előforduló gyök. 38. Hegedű-kellék. 40. Iramszarvas. 41. Erdélyi város. 42. Csen. 43. Fázó ikerszava.

IFJÚ ÉVEK

BUDAPEST, 1936. NOVEMBER.

XV. ÉVFOLYAM 3. SZÁM.

ÚTJELZŐTÁBLA

Vigyáz a falvak szélén s ott áll
A szétfutó keresztutaknál.
Vigyáz mindig útfélen állva
S utat mutat mellén a tábla.

Lábára indák tekerőznek,
A barmok hozzá dörgölőznek,
Vállára galamb, varjú száll,
Az útról ráfröccsen a sár,
Nap fakítja és veri zápor,
Megrepedez tél fagyától,
De jó s balsorsban egyaránt
Áll és mutatja az irányt!

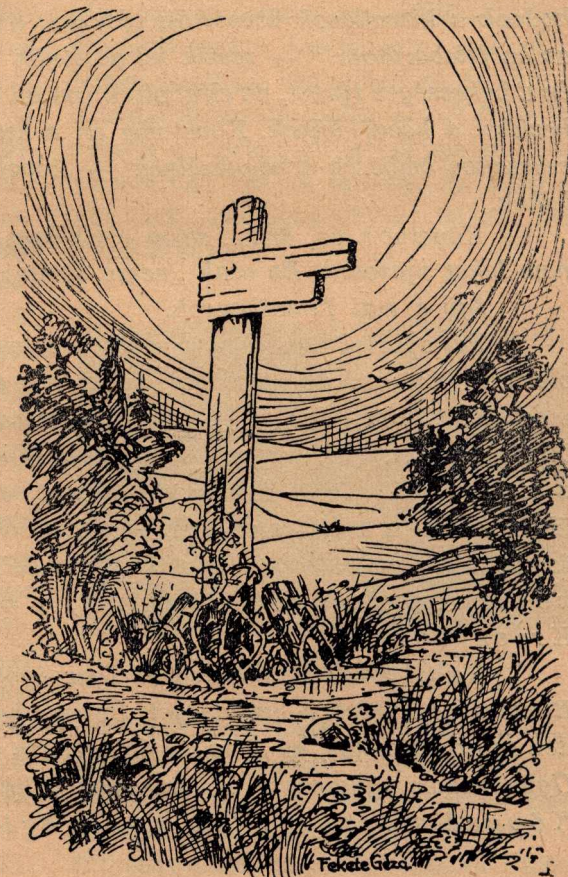
Mellette bölcsek és bolondok
Cipelnek álmat, vágyat, gondot,
Jönnek és mennek ifjak, vének,
Nászmenetek és temetések,
Ő áll és tűr, nem válogat,
Mindenkinek utat mutat.

Útjelzőtábla lettem én is
Ott, hol az út Isten felé visz.
Embersorsok útfélen állva
Mutatok mindig — egy irányba:
Krisztus felé... Nap szúr, ver zápor,
Didergek a közöny fagyától,
Bűn-indák reám tekerőznek,
Rút vágyak hozzá dörgölőznek,
Vállamra néha varjú száll
S fülembé azt kiáltja: kár,
Az élet sara rám fecseg,
Megsebeznek gonosz kezek,
De jó s balsorsban egyaránt
Állok s mutatom az irányt,
A kik mellett elhaladnak,
A tévedt tékozló fiaknak.

Mellemről Isten lángírása
Beragyog ködbe, éjtszakába,

S szinte kiáltja: emberek,
Mindnyájan erre menjeteK,
Bűnösök, bénák, betegek,
A Krisztus jár előttetek,
Csak a nyomába lépjeteK,
Nála lesz békességeK,
Csak bízzatok és higgyeteK
S szeressetek, szeressetek!

Bódás János

PÁL APOSTOL HADIPARANCSAI:

2. Kövessed!

„...kövessed az igazságot, az istenfélelmet, a szeretetet, a békességes tőrést, a szelídséget.” (I. Tim. 6:11.)

Pál apostol hadiparancsának második tétele is úgy hangzik valahogy, mintha egy háborút viselő hadvezér azt a parancsot adná valamelyik hadsereg-szárnyat vezető tisztjének: kövessed a legcélhozvezetőbb utat, a legjobb taktikát, a legzseniálisabb csatarendet! Követném én, kiáltana fel erre minden katonatiszt, ha tudnám mikor melyik a legcélhozvezetőbb út, melyik a legjobb taktika, melyik a legzseniálisabb csatarend! Ez a parancs nem más, mint „nesze semmi, fogd meg jól!”

Ugyanígy vakarják a fejüket a mai Timótheusok is:

Követném én az igazságot, de „mi az igazság?” — vetik oda a cinikus Pilátus-lelkek. Követném én az istenfélelmet, de melyik az igazi egyház? — kapkodnak a hitvallások útvesztőin tévelygő lelkek. Követném én a szeretetet, de „ki az én felebarátom?” — teszik fel az álnok kérdést a farizeus-lelkek. Követném én a békességes tőrést, de elrabolták hazám kétharmad részét! — szoritják ökölbe kezüket a hazafi-lelkek. Követném én a szelídséget, de ma csak a könyöklő és erőszakos emberek érvényesülnek! — toporzékolnak a világ dicsőségét szomjazó lelkek.

Követném én, de... rossz a parancs. Nem konkrét, nem világos. Ez után nem lehet igazodni. Ez csak „nesze semmi fogd meg jól!”

Igy a mai Timótheusok.

Pál apostol Timótheusa egészen másképp látta ezt a hadiparancsot. Mikor olvasta: kövessed az igazságot, egyszerre megjelent szeme előtt az, aki maga a megtestesült igazság: az Igazság. Kövessed a szeretetet... látta az utolsókhöz, bűnösökhöz lehajló, keresztfán meghasadt szívet: Ő maga a Szeretet. Kövessed a szelídséget... látta a megostorozottat, a megrugdaltat, megköpdösöttet, aki üldözői előtt a száját meg nem nyitotta: Ő maga a Szelídség. Neki ez az öt fogalom csak körülírását jelentette annak az egyetlenegy, drága valóságnak: kövessed a mi élő Urunkat, a nagy Fővezért, az Úr Jézus Krisztust!

Ha Őt követed, követed az Igazságot, az Istenfélelmet, a Szeretetet, a Békességes Tőrést, a Szelídséget. Őbenne határozott, konkrét utalást találsz minden mozdulatodhoz, az Ő lénye éles, tiszta világosságot vet minden problémádra. Űgye milyen egyszerűvé és könnyűvé válik a hadiparancs, ha így formulázzuk: Kövesd a Jézust! Ő a Fővezér!

Farkas Zoltán

Evangelikus szemmel Ausztriában

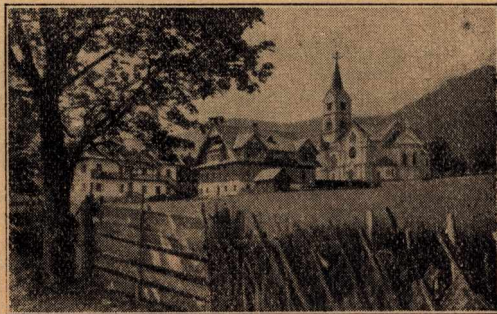
Írta: Dr. Zelenka Margit.

alán kissé meglepő ez a cím mindazok előtt, kik tudják, mennyire elenyésző kisebbségben szerepelünk mi ez országban. Nem is törekszem teljességre, csak multkori „Magyar szívvel Ausztriában” című kis beszámolómmal kiegészítéséül szánom ezt a kis eszme-futtatást.

Nem volna helyes nem beszélnünk arról, hogy a reánk nézve oly szomorú emléké kufsteini várban ott sínylődött Haubner Máté, dunántúli evangélikus superintendens is, aki 1846-tól fogva Kis János, a kiváló irodalmi vezéregyéniség érdemes utóda volt. Ha szereplésének korára gondolunk, már nyilvánvaló az az ok is, mely miatt, mint korának legtöbb kiváló magyarja összeütközésbe került az elnyomó osztrák hatalommal. 1848 december 3-án kiadott pásztorlevelében a lehangolóan lévő szabadságharc támogatására szólítja fel az egyházkerületéhez tartozó papokat és tanítókat. Egész életében megnyilatkozó egyeneslelkűségével áll ekkor is helyt, Luther bátorságával vall színt ebben a dicsőségünkre való nagy megnyilatkozásában. Az igazán nemes lelkek hálaérzetével hivatkozik arra, hogy „Nekünk, evangélikus honfiaknak a pusztá honszeretetnél még több buzditásunk is van arra, hogy nemzeti ügyeink védelmezésére sok, másoknál több készséget mutassunk: a hála.” És kimutatja, hogy 300 év óta mostoha sorsa volt a magyar protestáns egyház-

nak, de most édesanyánkká vált a haza, mert egy kiengesztelő törvény (s itt az 1848: XX. törvénycikkre céloz), tökéletes egyenlőséget és viszonyosságot teremt. Lelkes, hazafias érzésében szárnyas igékben fejezi ki azt az igazságot, amit történelmünk, irodalmunk, minden egyes nagy magyarunk élettörténete is mutat, azt, hogy „nincs jobb hazafiság, mint az igazi evangéliomi keresztyénység és nincs evangéliomi keresztyénység jó hazafiság nélkül”. Valóban megkapó utasítást ad minden evangélikus lelkész számára, mikor azt mondja: „Legyünk buzgó hazafiak életre-halálra és az lesz a leghatalmasabb prédikáció.” Büszkén vessük ez igéket mi is lelkünkbe és hivatkozzunk reájuk mindig, ha elfogult idegenek kétségbevonják lelkes magyarságunkat!

A ramsaui ev. templom.

Befejezésül csak egy kis ausztriai evangélikus szigetről akarok szólni, a Dachstein aljában: Ramsau. (Hangulatos cikk jelent meg e helyről lapunkban Szigethy Lajos tollából.) Igazán áhita-

tot keltő hely az itteni evangélikus templom, melynek ablakain benéznek a Dachstein sziklái és az áhitatos orgonabúgásba és vallásos énekbe beledalolnak az erdők madarai. Felemelő látvány, amint a 10 km hosszú völgy hívői hosszú sorokban vonulnak hagyományos régi viseletükben a fél kilenc órai

istentiszteletre. Megindító a nagypéntek emlékére minden pénteken megismételt áhitat (Andacht) is. A fokozatosan sőtétető templomban mélyen búg az orgona és magasan szárnyal a hívők éneke, hogy hálát adjon Istennek, amiért megőrizte az idegen áradatban azt az evangélikus szigetet.

Mit szól hozzá a Biblia?

Mi történt?

A lipcsei missziói társulat a nyár folyamán ünnepelte fennállásának százéves jubileumát. Olyan nagy volt az ünneplők lelkesedése, hogy az ünnepi istentisztelet offertóriumára ezer pengőt is meghaladta.

Itt az ősz, az egyházi és iskolai munkaév kezdete. Tanítók és tanítványok, igehirdetők és igehallgatók új harcra, új munkára indulnak Istennel Istenért.

A toledói Alcazarban néhányszáz nemzeti érzésű felkelő heteken keresztül védekezett a kommunisták ellen. Amint olvasom róluk, mind egyikük haláláig kitartott a helyén. Olvasom azt is, hogy Charcot, a híres francia sarkutató Izland mellett hajótörést szenvedett és meghalt.

A bécsi bíróság most tárgyalja egy asszony bűnügyét, aki állati módon kizozta cselédeit. Éhezette, verte, gyötörte őket.

A volt angol király unokája beiratkozott a híres etoni kolégiumba, ahol az iskola régi hagyományai szerint egy felsőbbosztályos diákot is ki kell szolgálnia. A királyi unoka teát főz, mosogat, szobát takarít, kandallót gondoz, éppen úgy, mint a többi kisdíák.

Mit mond a világ?

Nem érzed, hogy ez a jubileum és ez az áldozatkészség felelősségre von tégedet: mit tettél eddig pogány testvéreidért? Betöltötted-e hivatásodat:

—o—

Ne gondold, hogy erre a munkára annak lesz a legtöbb ereje, aki a nyarat vídám szórakozások között, vízben, napfényben edződve töltötte el.

Pál erőforrására van szükségünk.

—o—

Nem érti meg ezt az önfeláldozást az, akinek a szemében a földi élet a legnagyobb kincs.

Nekünk vigasztalás az, hogy ma is vannak még hősök, akik elveikért, hivatásukért vagy hittükért meghalni is készek.

Meríts bátorságot Jézus szavaiból:

—o—

Hihetetlen, hogy milyen borzalmas bűnökre képes a megtevélyedett ember — mondja a világ.

Természetes, hogy minden bűnre képes az Istentől elszakadt ember — mondja Pál apostol.

—o—

Íme, az angol demokrácia szép példája. Nem tesznek kivételt még a királyi unokával sem.

De ez csak külsőség. Igazi egyenlőség egyedül Isten országában van.

Mit szól hozzá a Biblia?

„Rendeltelek téged világossággul a pogányoknak, hogy légy üdvösségükre a földnek széléig.”

(Csel. 13:47.)

„Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít.”

(Fil. 4:13.)

„Mondom pedig néktek, én barátaimnak: Ne féljetek azoktól, akik a testet ölik meg, és azután többet nem árthatnak.”

(Lk. 12:4.)

„És amiképpen nem méltatták az Istent arra, hogy ismeretökben megtartsák, azonképpen odaadta őket az Isten méltatlan gondolkozásra, hogy illetlen dolgokat cselekedjenek.”

(Róm. 1:28.)

„Nincs különbség, mert mindnyájan vétkeztek és szükkölködnek az Isten dicsősége nélkül, megigazulván ingyen az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban való váltság által.”

(Róm. 3:23—24.)

(K)

vitéz jákfai Gömbös Gyula

— 1886 — 1936 —

Nagy gyász érte nemzetünket: egyik legnagyobb fia halt meg. 1867 óta az első magyar miniszterelnök, ki nehéz szolgálatban végezte be életét. S milyen tragikus sors, hogy a régi miniszterelnökök egész sora volt ott végtiszteségén ennek a fiatalos erőből duzzadó férfiúnak.

Csak rövid négy éven át vezette országunk ügyeit, mégis maradandó nyomot hagyott maga után. Mikor 1932-ben feltűnt, reményét és hitét vesztett nemzetet talált. S ő költői beszédekben hitet, bizalmat tudott e nemzetbe önteni. A nemzet, mely Trianon óta csak csalódáson ment keresztül, kezdett önérzetet nyerni. Kifelé Gömbös sok utazásával elérte azt, hogy elszigeteltségünkől kiléptünk s igaz barátokat szereztünk Európa nemzetei között. S hogy kinn mennyire megbecsülték Gömböst, mutatja a nagy temetés, mely 12.000 magyart hozott össze gyászoló csapatba, százezreket az utcákra, de ezenkívül a német, olasz, osztrák nemzeti országok kiküldötteinek színes csapata is mutatta, milyen tekintélye volt Gömbösnek Európa színterén, s ezzel Magyarországnak is milyen tiszteletet tudott szerezni. Göring, Hitler kiküldöttje, Ciano gróf, Mussolini követe, s Schuschnigg osztrák kancellár együtt könnyeztek a magyarok ezereivel.

Minket, evangélikusokat e gyász még többszörösen érintett, hiszen Raffay püspök urunk temette 50 pap élén

Gömbös Gyula, a MOVE elnöke (1919).

a magyar miniszterelnököt. Kiemelte klasszikusan szép beszédében, hogy az egyszerű evangélikus tanítói házból indult pályájára; hős katona, ellenforradalmár, majd vezér lett. S ha gáncsoskodók kifogásokat tudtak ellene felhozni, egyet el kell mindenkinek ismer-
nie; azt, hogy felrázta alvó nemzetün-

A m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyam hallgatói.
(Baloldalt elülről a 3. sorban a szélső Gömbös olvas.)

Gömbös Gyula Abádszalókon. (1931 május 4-én.)

ket, s becsülést szerzett neki, a revízió hangoztatásával pedig európai mozgalmat tudott szegény hazánk érdekében indítani.

Fiatalon, még nem is ötven éves korában halt meg! Tanuljunk tőle céltudatos munkát, akaratot, mely a beteg

testen is diadalmaskodik, s főleg bizalmat és hitet Magyarország jövőjében, jobb sorsában. Akkor nem élt Gömbös Gyula hiába, akkor az egeből szebb Magyarországra fog majd lenézni, s örülni fog magyar lelke hazája fellendülésén. (=)

„IFJÚ ERDÉLY“

gy erdélyi folyóirat fekszik asztalomon. Terjedelme húsz lap körül van. Furcsa a címe: Ifjú. Valami hiányzik vagy előtte vagy utána. Legalább egy szó.

Tényleg hiányzik, „Ifjú Erdély” volt azelőtt a lap címe, néhány hónapja azonban rendeletet adott a román állam, mely eltiltja az Erdély szó kinyomtatását. Már abba lassan bele-törődtek a szegény erdélyi magyarok, hogy a kincses város nem Kolozsvár, hanem Cluj, hogy nem a Maros vize folyik csendesén, hanem a Mures vize, most újabban el kell viselniök azt is, hogy hazájuk nevét sem írhatják le magyarul, csak románul: Ardeal, vagy latinul Transsylvania. Nem lehet többé kiírni: erdélyi magyarság, Erdély története, erdélyi fiatalok, „Erdélyi Helikon” és nem maradhatott meg tovább az „Ifjú Erdély” címe sem. Így jutott árvaságra az ujság címlapján az Ifjú, mert elvették tőle régi kedves barátját — Erdélyt. Ezek után már fel sem tűnik, hogy a szerkesztőség nem Kolozsvárt, hanem „Cluj”-on van.

Minden folyóirat megismerteti magát, még mielőtt végigolvastuk volna.

A címlap sokat elárul. Már maga ez az egy szó „Ifjú” elmondja nekünk, hogy ez a lap az ifjúságé. A régi címe még azt is elárulja, hogy az erdélyi ifjúságé. Ha tovább nézünk, még többet is látunk.

„Keresztyén ifjúsági folyóirat, kiadja a református Teológia Ifjúsági Keresztyén Egyesülete” — olvassuk lejjebb kisebb betűkkel. Tehát ez keresztyén folyóirat, az erdélyi református keresztyén ifjúság számára. Bennünket azonban azért is érdekel, mert az evangélikus erdélyi magyar ifjúságnak is ez a folyóirata és több evangélikus diák, ifjúsági vezető és lelkész írása jelenik meg benne.

Minden ifjúsági lap megjelenésének valami oka és célja van. Ezt is elárulja a címlap. Az elébb olvastuk már „keresztyén folyóirat”. Lejjebb ugyancsak a címlapon egy idézet Máté evangéliumából: „Aki inkább szereti atyját és anyját, hogynem engemet, nem méltó énhozzám...” Kétkedve nyitom ki a lapot. Megszokott dolog, hogy a keresztyén jelzöt odabiggyesztek akárhová, sokszor olyasmire is, amihez a keresztyénségnek nincsen sok köze. Persze, ha már keresztyén lap, akkor kell valami idézetet kinyomtatni a bibliából is, mert hiszen az úgy „illik”. Pedig a bibliai

idézetek hányszor jelentenek inkább csak egy spanyolfalat, mely mögé elbújhatunk az Úr Isten elől.

Az Ifjúnak azonban oka és célja is egészen más. Ez a folyóirat azért jelent meg és azért jelenik meg ma már ezer példányszámban, mert az erdélyi ifjúság a maga sok megpróbáltatása és küzdelme között szembetalálta magát az evangéliumban az élő Istennel. Ezért az „Ifjú” oka és megindítója az evangélium. És mi a célja? ugyanaz, ami az oka és alapja. Az evangélium. Az „Ifjú” nem akar mást, mint az evangéliumot hirdetni. Ez viszont nem azt jelenti, hogy kegyes beszédek és unalmas prédikációkat ad, hanem azt jelenti, hogy egész életünket, tanulásunkat, játékainkat, dolgainkat, olvasmányainkat, testünk edzését és mindent az evangélium szempontjából néznek. Ezért olvashatunk mindenről az Ifjúbán. Konferenciai beszámólótól kezdve elbeszélésekig, vagy akár az Olimpiáig.

Csak néhány cikket fogok megemlíteni.

Már a címlapon feltűnt egy kép. Ez volt alája írva: A munkatáborból. Neki-vetkőzött fiúk erős napsütésben dolgoznak. Az első magasra tartja csákányát éppen hátralendíti, egy másik imént vágott bele a köves földbe. Hátul Kalotaszeg dombjai látszanak. Mi lehet ez? Néhány oldalt lapozok. Már meg is van a cikk, „Munkatáborunk” a címe. Írója Berenkey Kornél evangélikus fiú. Arról az egyetemi hallgatókból álló kis csoportról számol be, mely egy kalotaszegi faluban tizenhat napra telepedett meg. Naponta kemény testi munkát végeztek (utat építettek, kaszáltak), amellet szellemi dolgokkal is foglalkoztak: elő-

adásokat tartottak a falusiak számára, tanulmányozták és feldolgozták a falu életét, gazdasági, egészségügyi, nyelvészeti szempontból. Ezek a fiúk nemcsak a munkában voltak egyek, hanem a mindennapos együtt imádkozásban és az Ige hallgatásában is.

Milyen ügyesen kezdi a hatodik gimnazista Molter Péter beszámolóját a nyári középiskolás konferenciáról. „Békesség Istentől kedves testvérem Neked, aki velem együtt töltötted el ezt a pár napot ott a folyómelléki dombon és Neked is, ki soraimon keresztül akarod megtudni tusakodásaink eredményét! Ne döbbenj meg, míg ezt a különös egyveleget végigbetűzöd. Van ebben minden: kronológikus elbeszélés, frázisnak sikerült igaz, mély érzés, tartalmi kivonat, tanulságok levonása és sok más meghatározhatatlan bekezdés. Mert ez a sok szín kell együtt adja azt a hangulatot, mely a Ciumbrudon (Csombord) megtartott XIII-ik nyári IKE konferenciát uralta s amelyiknek áldásait a jövő gyümölcsiből fogjuk igazán megismerni.”

Most egy másik cikk ötlik szemembe: Szulamit és Salamon, avagy az Ifjúság és Szerelem. Mi lehet ez? Fennakad a szemem az első vastagbetűs soron: „Jobb házasságban élni, mint égni.” Ahogy átfutok a sorokon, látom, hogy egy beszélgetés formájában megírt cikk. Elevenen, őszintén szól minden mondata. Az ifjúság és szerelem kérdését is az evangélium szempontjából nézi — mégsem unalmas oktatgatás, azt hiszem talán éppen azért nem az, mert az evangélium szempontjából nézi.

Ezután egy pársoros hír ragadja meg figyelmemet lenn a lap sarkában:

„Babos Sándor aug. 15-én hazaérkezett. Kb. hat hónapig marad közöttünk. Ezen idő alatt a gyülekezeteket és iskolákat látogatja meg a külmissziói titkárral együtt. 1937 áprilisában megy vissza öt évre a szeretett kínaiak közé.” Nagyon szeretett és ismert név ez az erdélyi diákok előtt. Fiatal misszionárius. Néhány évvel ezelőtt utazott el Mandzsúriába Erdélyből. Sok diák zsebpénzének felajánlása és imádsága tette lehetővé azt, hogy egy erdélyi ember a messze Keleten is hirdetheti azt az evangéliumot, mely itt Nyugaton olyan közel van hozzánk, talán azért vagyunk tőle mi annyira távol. — Babos Sándor ugyanebben a számban beszámol hazaérkezésének körülményeiről.

De nemcsak ilyesmiket találunk az „Ifjú”-ban. Kedves elbeszélések, novellák egymásután jelennek meg erdélyi íróktól, de diákoktól is. Az erdélyi fiatalság nagy érdeklődéssel fordul minden igazi magyar kultúráérték felé, legyen az erdélyi vagy magyarországi, mostani vagy régmúlt időkből való, az egyszerű nép művészete vagy kicsiszolt, öntudatos művészet. Elsősorban természetesen az erdélyi vonatkozású dolgokra kíváncsiak. Idén pl. a mostani erdélyi írókról jelentek meg rövid frissen megírt tanulmányok. Ebben a számban, mely előttem fekszik, Nyíró Józsefről és Tamási Áronról jelent meg írás. Járosi Andor kolozsvári evangélikus lelkész írta. Az ő neve is jól ismert és szeretett név az erdélyi fiatalság előtt. Csak legalább néhány sort szakítok ki írásából: „Ifjúságunkban szenvedélyé kell válnia transsilván irodalmunk olvasásának, körülötte való nemes vitatkozásának, ellentétek megkeresésének, művészi és

nemzetpolitikai harcokban való részvételének. A művészet életakarásnak s nem szórakoztató játéknak terméke. Magunkévá magyar életakarásunkban belső küzdelmek árán tehetjük csak. Így olvassuk hát Nyíró és így olvassuk Tamásit. A miénk akkor lesznek és a mi életünket akkor lendítik tovább, ha többnek tekintjük őket, mint unaloműzőket, sőt mint a Szépség Kijelentőit.”

Minden magyar értéket megbecsülnek és megőriznek, még dalaikban is ezt keresik. Két kis füzetet adott ki idén az Ifjú „Mi dalaink” és „Mi játékaink” címen. A „Mi dalaink”-ról a következőket olvasom a lapban: „Ezekben a dalokban nincsen szó megtört szívekről, ezüst tükrös kávéházakról, nem találkozzunk bennök a síron nyiladozó kék nefelejccsel sem. Nem kerül elénk még annyi más könnyfacsaró dolog, ami valahogy nagyon idétlenül, de hozzátartozott a mai idősebb nemzedék, meg a magunk gyermek- és ifjúkora dalban kifejezendő gondolatvilágához. — Nem népdalok ezek a dalok, vagy talán inkább nem olyan népdalok, amilyenekre általában e nevet vonatkoztatják. Ezek az igazi nép dalai. Parasztdalok.”

Ugyanígy kutatnak az igaz magyar értékek után a történelemben is. Csak egy címet említek meg: „Példaképeink: XVI. század magyar nagyasszonyai.”

Örömmel vesznek részt a magyarországi magyarságnak is minden örömeiben és eredményeiben. Ezt olvashatjuk ki az olimpiáról írt sorokból. „Az augusztus 1—16-ig terjedő sportversenyen a tulajdonképpeni olimpián azonban nemcsak, hogy eredményt ért el a bennünket érdekelt két nép (magyar és román), hanem a kettő közül a magyar

minden várakozáson felül szerepelt. A megjelent 51 nemzet közül nemcsak a kiküldöttek számában, de az elért eredményben is a harmadik helyen állott.”

Még sok mindent lehetne az Ifjú-ról írni. Hogyan alakult meg, hogy szerkesztik. Most csak azt írtam le, ami a XIV. évfolyamban megjelenő legutóbbi szám végigolvasásakor jutott eszembe.

Becsukom a lapot. Mielőtt eltenném asztalomról, még valamit észreveszek. Az utolsó lap sarkában fekete vastag-

betűkkel szedve ez áll: — Cenzurat. Az erdélyi fiatalság sokat tűr és szenved azért, mert Romániában kell magyaroknak lenniök. Megcenzurázzák írásaikat, megvámolják és megcsonkítják gondolataikat. Ők mégis vállalják ezt a harcot, mert hűségesen akarnak sáfarkodni azokkal az értékekkel, melyeket magyarságukban ajándékozott nekik az Isten s tudják, hogy Isten akarata az, hogy mint magyarok álljanak az Ő szolgálatába. *Benczúr László*

Az obsitos bucsúja

Irta: Gyallay Domokos.

egváltozott a világ Bencédben, amíg Pap János odavitézkedett a francia ellen. A bátyjai megunkásodtak, kis öccse házasuló sorba cseperedett, a leányok, akik elmenetelekor megsírátták és piros bokkrétát tűztek a kalapjába, levendulás, rozmaringos nénémasszonyokká fonnyadtak.

— Hány esztendőt töltöttél heted-hétországban, János öcsém? — kérdezte egyik atyjafia, mikor először jelent meg a templomi gyülekezetben.

— Én bátyám, tizenhat esztendeig viseltem fegyvert királyomért és házámért! — felelte Pap János ünnepies, tanult emberséggel.

— Most aztán végképpen hazajöttél...

— Végképpen, örökös obsittal...

Katona Pap Jánosnak — immár ez lett a neve — fájt a nagy változás, amely körülte idegenkedett. Mennyi

mostoha földön hányódott tizenhat esztendőkön által s íme, most szülőfalujában is az az érzés lepi meg, mint valami rég nem látott idegen helyen. De másként képzelte azt a boldogságot, mikor megtér otthonába...

Mégis volt valaki, aki most is olyan volt, mint a búcsúvételkor s visszavisszavarázsolta számára az elmúlt ifjúságot: az édesanyja. Az édesanyja most is így szólt hozzá:

— Jancsi fiam. Édes Jancsikám...

Az obsitos vitéz legszívesebben otthon üldögélt édesanyja lábánál. A múlt-ról is beszélgettek, a jövődőről is.

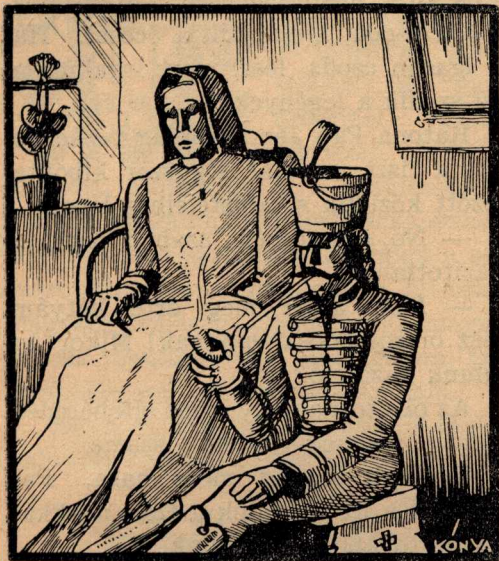
— Mihez fogjak immár édes anyámasszony? Gazdálkodjak-e, vagy városban telepedjek meg? Szép írásom van, megtanultam volt a tordai kollégiumban, megélnék utána...

— Már én többet el nem bocsátlak hazulról, Jancsi fiam — mondotta édesanyja. — Minek bújdosódnál? Elélhatsz itt velünk, megpihenhetsz a sok nyugtalanság után. Jámbor, jó fiú a Pali öcséd: akár életed fogytáig szívesen ád

szállást. Ámbár rajtad áll, hogy kezedhez vedd örökségedet s megházasodjál...

— No, a házasságtól egy kissé elkéstem, édes anyámasszony.

— Miért késtel volna? Deli legény vagy te most is, leányt is kapsz, amitelyent akarsz.

Az obsitos vitéz legszívesebben otthon üldögélt édesanyja lábánál. A multról is beszélgettek, a jövődőről is.

Az obsitos vitéz vasárnaponkint kipödörte nagy bajuszát, újra fonta s bogra kötötte üstökét — bizony ősz szálak is csillogtak már a fonatban — parádés uniformisba öltözött, lófarkas, szélestetejű csákóba, ezüst zsinóros mentébe, rámás csizmába a huszárok módja szerint: úgy ment a délelőtti istentiszteletre. Délután pedig megnyergelte fehér lovát — a székely huszár lóval ment akkor a háborúba és lóval tért meg — s kedvére megugratta a környék falvaiban. Mindenütt tisztelettel köszöntötték s a játszó leányok meleg pillantásokkal tapadtak rája.

— Megházasodom... magam fogok fészket rakni...

De a gazdálkodást előbb mégis meg kell tanulni. Katona Pap János szorgalmasan kezdett forgolódni öccse gazdaságában; kezét ekéhez, faragó szerzősámhoz szoktatta, vásári fortélyokat tanult meg, az évszakok munkáit katónás renddel kalendáriumba irogatta. Eltervezte, hogy mi mindent próbál meg a maga birtokán abból, amit külső országok szántóföldjein, rétjein megfigyelt.

— Azt szeretném, édesanyám, hogy az egész környék rólam vegyen példát...

Az öreg asszony e közben nagy körültekintéssel szótte-fonta fia házasságának dolgát. Hiszen akadt megbecsülője a fehérlovás obsitosnak, hogyne akadt volna!

— Akivel édesanyám megfér, azzal én is meg fogok férni. Mert úgy számítva a dolgát, hogy nálam fog végképpen megszállni: én voltam legtovább anya nélkül...

Az öreg asszony szeretettel simogatta meg a nagy gyermek fejét.

— Hát az így lesz, Jancsi fiam. Így látom jónak. Először megházasítlak tégedet, aztán Pali öcsédet. Mikor kész lesz mind a kettőtöknek a tűzhelye, akkor aztán örömmel hozzád fogok telepedni.

* *

1813-at írtak, mikor ezek a beszédek folytak az obsitos vitéz meg az ő édesanyja között. Világ rezzenése — időfordulása!

Bonaparte Napoleon hatalma összeomlott Oroszország hómezőin. A gúzsbakötött, megalázott népeknek most

kellett összefogniok, s a gonosz ellenség erejét megtörniük.

A székely hegyek fölött újra seregestül szálldostak és vijjogva csatáztak a karahéják. Itt-ott szög-re akasztott trombiták maguktól megszólaltak. A lovak éjjeli legelőkön meg-megriadtak és vész-tjóslóan nyerítettek össze. Melyik székely ne tudná ezeknek a jeleknek az értelmét? A háború jövődömondói.

De már bizonyosabb hírek is jöttek, mint vad kapor szaga vihar előtt.

Új katonákat fog kérni a király a székelyektől. Nemcsak minden nemzet-ségtől egyet, mint eddig, hanem minden háztól az arravalóját. A döntő csapásra.

Egy napon az öreg asszony ebédet vitt szántogató két fiának. Mikor ezek elfogyasztották Isten áldását, csak elfakadt keserves nagy sírással.

— Nálunk járt a bíró, katonának írtak, édes Pali fiam. Alig melegedett meg itthon az egyik, már a másikat akarják elragadni...

— Ej no, édesanyám, nem megy az olyan szimpliciter! — vigasztalta szép meleg szóval anyját az obsitos vitéz. — Most csupán csak összeírták a legényeket... majd beszélek én a tiszt urakkal, mikor elmenetelre kerül a sor. Értetek én a katona nyelven.

— Ó Jancsikám, ha te meg tudnád azt csinálni! Isten látja, nem katonának való az öcséd, sem teste, sem lelke. Gyöngeszívű, ártatlan volt egész életében.

Éjjel-nappal sírdogált az öreg asszony kisebbik fiáért. Egyre bizonyosabban bízatta édesanyját az obsitos:

— Itthon marad az öcsém, parolámat merném adni rája...

A verbunkos napon Pap János elkí-

sérte öccsét Udvarhelyre, a katonai bizottság elébe. Fehér lován ment, szép huszáruniformisában.

Örömmel fogadták a bizottság tisztjei, nyilvánosan paroláztak vele, maguk mellé ültették, mint valami jó ismerőst. Ugyancsak csodálkoztak a népek az obsitos vitéz megbecsülésén! Még meszik a csoda, kiszabadítja öccsét. Hát ez igazán csoda lesz, mert irgalmatlanul szedik a legényeket...

Katona Pap János sokáig tanácskozott a tiszt urakkal. Egyszer kibontakozott közülük s falusfeleihez lépett.

— No, édes öcsém, szabad vagy, eligazítottam...

— Isten áldja meg érte, bátyám. Lesz öröme édesanyánknak! Mikor indulunk hazafelé?

Az obsitosnak egy kissé elfehéredett az arca, megnedvesedett a szeme.

— Csak magad méysz haza, Pali öcsém. Én itt maradok a tiszt urakkal, holnap tovább masérozunk...

— S haza mikor jön bátyám?

— Majd én is hazamegyek... a háború végén. Magamat írattnak be helytetted katonának, mindjárt itt is marasztottak...

— Mit gondol, bátyám? Nem engedem...

— Meg kell engedned édesanyánkért. Te ott nőttél fel a keblén, én csak rövid álomlátás voltam számára. Engem talán könnyebben fog felejteni, érted elepedne a szíve. Menj csak haza, vigasztald meg és csókold meg nevemben... búcsúzott el egy öleléssel a fehérlovas obsitos.

Sohase tért többet haza: csak a családi legenda beszélt s beszél máig is a fehérlovas obsitosról.

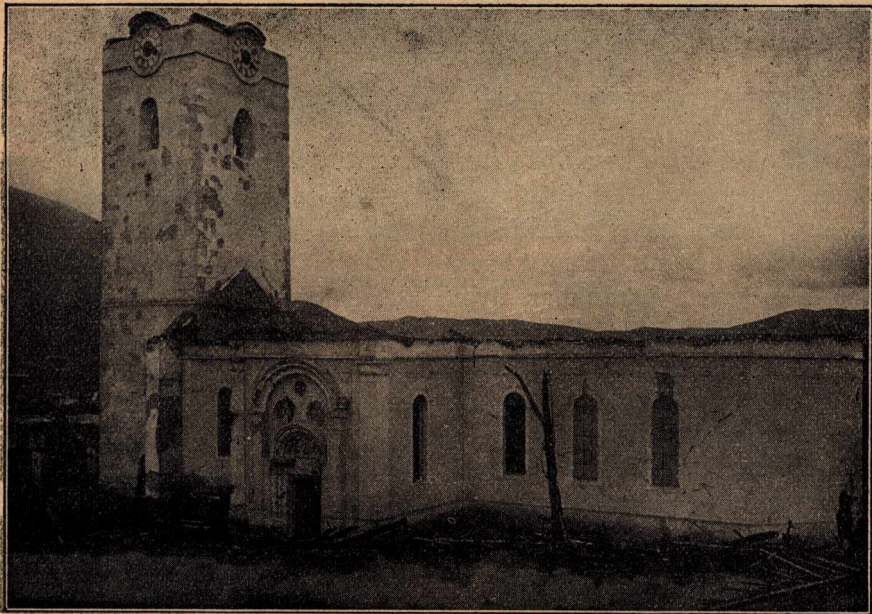
Néhány szó egy veszedelmes szélről

at éves gyerek lehettem, amikor először kezdtem félni a széltől. Addig játszó pajtásnak, jó barátnak tekintettem s nagy örömmel vártam jövetelét. Mihelyt megjött, szaladtam ki a Szamos-menti mezőre, magammal vittem tarka színekben pompázó sárkányomat, hogy a szél szárnyaira bízva mámorosan élvezzem magasba ívelését. Gondolatban magam is vele repültem, vele emelkedtem, vele himbálóztam, és vele buktam alá.

Egyszer azonban csúnya dolgokat hallottam az én pajtásomról. Megtud-

tam, hogy az egyik szomszédos kis községben, Bálványosváralján olyan erővel dühöngött, hogy lerombolta a templom tornyát, a házak tetejét, kicsavarta a fákat... A tönkretett háztetőket, fatörzseket magasba kapva messze vitte és ledobta a búzatermő szántóföldek kellős közepén. Azután tovarohant szeszélyes útján a szomszéd vármegye felé, délkeleti irányban, hogy az útjába eső szép erdőktől is megkövetelje a maga áldozatait. A Hargita vadregényes vidékéig meg sem állt. Hatalmas öreg tölgyeket tört derékba. Elképzelhető, hogy a büszke tölgyes milyen szánalmas képet mutatott a vihar elvonulása után. Szomorú képekben örkítették meg a pusztításait.

A bálványosváraljai református templom megskalpolt épülete.

Egy biai gyárkémény romjai.

Körülbelül két évvel ezután, 1914 július 2-án Budapesten lehetett megfigyelni egy hasonlóan viselkedő, de kisebb pusztítású orkánt. Utána kb. tíz évig nem jelentkezett hazánkban ilyen romboló vihar. De 12 évvel ezelőtt (1924-ben) Bia községet és vidékét látogatta meg. Ez alkalommal kb. egy kilométeres széles vonalon végezte el pusztító munkáját. Másodpercenként 70–90 méteres sebességgel rohant végig a halálra ítélt területen. Itt is óriási pusztítást okozott s majdnem 7 millió pengő kárt hagyott hátra.

Hazánkban épügy mint Európa más

vidékein is aránylag ritkán fordul elő a szélnek ez a veszedelemes fajtája. Annál gyakoribb és sokkal nagyobb hatású az Északamerikai Egyesült Államokban, ahol leírhatatlan pusztításokat viszig véghez. Az 1906-ban fellépő orkán a Mississippi völgyében a sok pusztítás mellett még 300 embernek a halálát is okozta. Erről a szélről készült oklahomai képünk.

A képen azonnal szembe-tűnik az erre a szélre jellemző légoszlop, mely a sűrű, sötét felhőkből a földreereszke-dik, hogy vészes munkáját elvégezze. Az 1925. év márciusában fellépő viharnek a félelmetes hatását az mutatja, hogy a rengeteg sebesülésen és haláleseten kívül több várost eltüntetett a föld színéről.

Pár héttel ezelőtt, 1936 szeptember 19-én mindannyian olvashattuk az újságokban, hogy Észak-Amerika déli államait a tengerről kiindulva, egy hatalmas méretű örvénylő vihar látogatta meg. Körülbelül 100 kilométeres óránkénti sebességgel rohant a partok felé. A mai fejlett rádiótechnikának köszönhető csak, hogy idejében — a vihar kitörése előtt öt órával — értesíthették a közelben cirkáló hajókat, repülőket és a veszélyben forgó partvidéket. Így nagyon sok emberélet menekült meg a biztos haláltól. Persze a kár, az előzetes értesítés ellenére is, sok millió dollárra rúg.

Még számos ilyen példát sorolhat-

nánk fel, melyek kialakulásukban és működésükben teljesen hasonlók egymáshoz. Rendszerint szélcsendes, nap-sütéses, tikkasztó meleg idő előzi meg a pusztító vihart. Majd a sötét felhők hirtelen tömörülnek. A fekete égbolt-

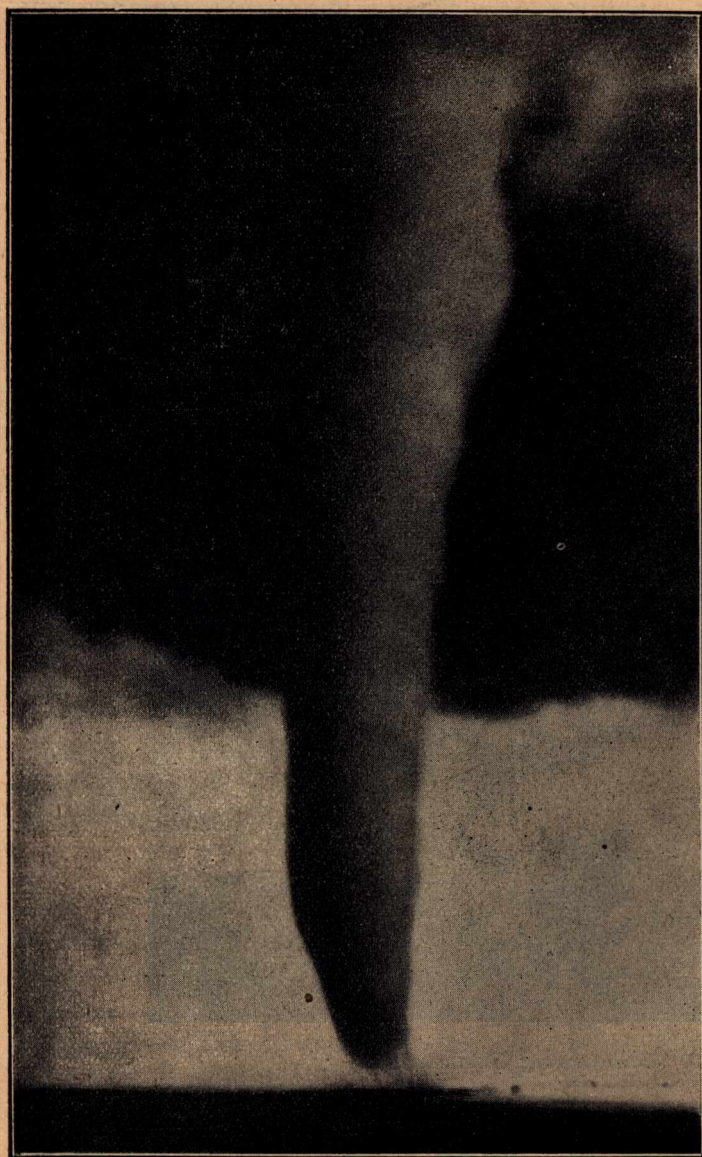
egy helyben, hanem kb. 40—100 kilométeres óránkénti sebességgel rohan végig a vidéken és szedi áldozatait. A légoszlop nagyfokú levegőörvénylésnek az eredménye, ezért légörvénynek (légtölcsérnek) is nevezik.

A viharforgatag Oklahomában.

ból egyszerre egy világosabb, tüskeszerű felhőrészlet nyúlik alá; ez már biztos jele az ilyen fajta viharoknak. Ez a világosabb felhőnyúlvány mindinkább növekszik szélességben is, lefelé is. Mire a föld színéig ér, már hatalmas örvénylő légoszlop alakul belőle. A nagy rombolásnak okozója éppen ez a légoszlop, mely nem marad

A légörvény belsejében a levegő erősen felszálló irányú s nagyon alacsony benne a légnyomás. Éppen emiatt olyan nagy a szívó ereje, hogy épületeket, vasúti kocsikat, embereket képes a magasba sodorni s nagy fákat tud gyökerestül kirántani. A szívóerő legnagyobb a légtölcsér csúcsában, a föld közelében; fölfelé a légtölcsér fokozatosan kiszélesedik és szívóereje is

A légörvény.

csökken. Ezért történik az, hogy a magasba ragadott tárgyakat csak kisebb távolságra viszi magával. Ez a szél tehát egy hatalmas méretű, romboló forgószél. Általában ott alakul ki, ahol a meleg déli szelek s az északi hideg áramlatok találkoznak. Külön néven *tornádó*-nak nevezik. Spanyol eredetű szó és romboló forgószelet jelent.

A tornádónak kicsinyített mását az Alföldön gyakran megfigyelhetjük.

Bizonyára sokan látták már csendes, meleg, nyári napokon, amint egy-egy kis területen a keletkező forgószél a magasba sodorja a lehullott faleveleket, vagy amint homokos területeken homoktölcsérek keletkeznek.

E kisebb arányú jelenségek mind-mind ugyanazokra az okokra vezethetők vissza, mint a félelmetes hatású tornádók.

Dr. S. S.

A Damjanich-szobor.

Mult számunkban bemutattuk a szolnoki Damjanich-szobor képét. Sajnos, egy kellemetlen sajtóhiba csúszott be az aláírásba. A szobor alkotója ugyanis nem Rudnai, hanem Radnai Béla. Ez a kiváló — sajnos — nagyon

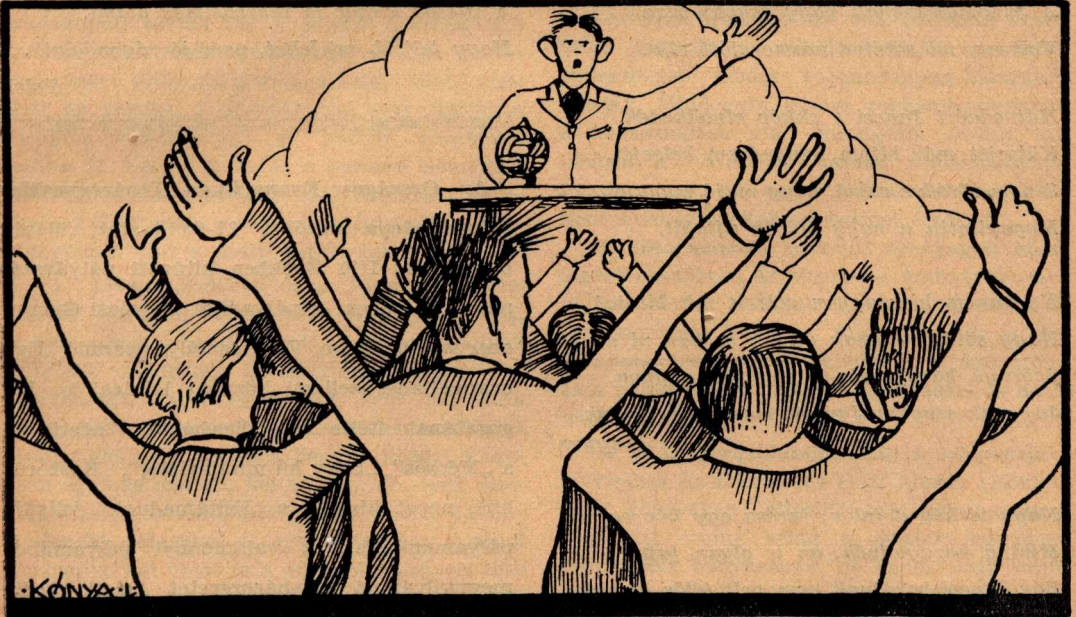
korán elhunyt szobrászművészünk alkotta ezen a gyönyörű szobron kívül még a nagybecskereki Kiss Ernő-szobrot, a törökbécei Leiningen-szobrot, a pozsonyi Petőfi-, a csatádi Lenau-szobrot és a budapesti Pázmány-szobrot.

Megnyilt a sportkör!

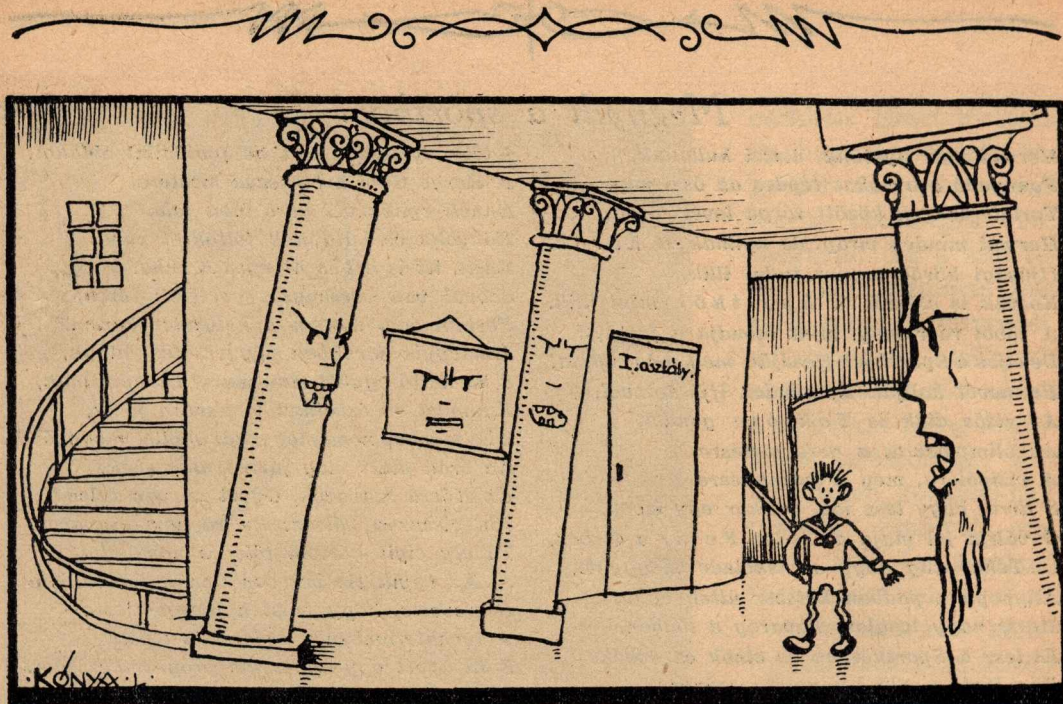
Hervad már ligetünk, díszei hullanak,
Fonnyadó szirmokat tépdés az őszi nap.
Tarlott bokrok között sárga levél zörög,
Hervad minden virág, de nyílnak a körök.
Ifjúsági körök, amint tudni illik,
Köztük is először a Sportkör mint illik.
A többi ráér még, mint mondja a fáma,
De éljen a Sportkör! Kezdjük meg még máma!
Ha nevét hallják is, minden ifjú tombol,
Az elsős diák is Tokióra gondol,
Az olimpiászra, a gerelyvetésre,
A vízipólóra, meg a sprintelésre
S arra, hogy lesz idő, amikor egy ízben.
Ő váltja fel majd a Csik Ferit a vízben.
...Tehát alig hogy az iskolaév meggyűtt,
Alighogy a padban kétszer ültek együtt,
Máris nagy izgalom kavarog a légben,
Ki lesz a Sportkörben az elnök ez évben?
Kóc Pista-e, aki bemagolta szépen
Az olimpiai lexikont egészen?
Vagy a Cingár Jancsi, aki a tavasszal
150-nél többet ugrott egy arasszal?
Igaz nem hiteles ez a nagy rekordja,
Nem látta senki, csak a barátja mondja.
A Csuka Feri is sok babért aratott,

Eddig nyolcszor tört be football ablakot.
A Kerge Gabi a birkózás mestere,
Ennek emlékével keze lába tele,
Könyöke és háta kék foltoktól puha,
Rajta itt is ott is hiányos a ruha.
Szóval van versengés sportéleti téren,
Festeni sem merem a helyzetet kérem.
Mindegyik sarokban négyen-öten állnak,
S ha kettő együtt van, máris konspirálnak,
Egymást az érvekkkel jó puhára főzik,
S ha másképp nem megy, hát ököllet meggyőzik.
Az órák alatt meg járnak a levelek:
Én Kócra szavazok, Gyuri mi van veled?
Jön vissza a válasz: Én rá nem szavazok,
Tavaly cigit kértem tőle és nem adott.
...Az egyik tíz percben Csuka footballista
Észrevette, hogy most a levegő tiszta,
A tornateremben a szószékra lépett
S kivágott egy egész kis programbeszédet.
A hóna alá egy footballt is kerített
S e nagy szimbólummal sok szívet hevített.
Felzúgott az éljen: Ha ő nem, hát ki nem,
Éljen Csuka Feri! Vitam et sangvinem!
S lett is olyan pártja, most írták felőle,
Majdnem egyhangúlag elnök lett belőle.

Telek

Életünket és vérünket! (Sportköri elnök célkitűzései.)

Jancsi vitéz az óriások országában.

... És ballagott Jancsi bámulva mód nélkül,
Hát egyszer előtte valami sötétül,
A tudományoknak nagy fekete vára
Volt az, mi sötéten szeme előtt állta.

Hát odaért Jancsi s ekkép elmélkedék,
Külsejét már látom, megnézem belsejét,
S nem törődve azzal, hogy majd megugratják,
Megnyitotta a nagy palota ajtaját.

No hanem hisz ugyan volt is mit látnia!
Nagy sötét oszlopok állnak sorban ni a!
Szörnyű haragosak és ijesztők nagyon,
Jaj csak szegény Jancsit most ne nyomják
[agyon!

Nagy térkép a falon, furcsa egy kép rajta,
Mintha haragudnék, az is olyan fajta.
Bár Jancsi barátunk nem volt félős gyerek,
De a haja szála mégis égnék mered.

Ez a szörnyű nagy ház nagy titkokat takar:
Az oszlop haragszik és elnyelni akar.
A rácsos korlát is veszedelmes holmi,
Hogy feljebb mi lehet, nem jó rágondolni! ...

Telek

Az Országos Evangélikus Tanáregyesület választmánya október 27-én tartott ülésén döntött az Ifjú Években kitűzött pályázatának kérdésében. A pályadíjat Harmati György szarvasi ev. gimn. VIII. osztályos tanuló „Egy evangélikus szellemi központ leírása” c. dolgozatának ítélte oda, dicsérettel tüntette ki a „Mécset”, „Légy hű mindhalálig”, „Koszorús hírt, nevet kíván”, s „Feltámadunk” jeligéjű pályamunkákat, a valamennyi pályaműben megnyilvánuló egyházszeretet felett pedig igaz örömét és meglegedését fejezte ki.

Regényes módon találták meg Luther asztali beszédeit. 1626-ban egy Span Gusztáv nevű ember házat akart építtetni. Telkét felásták s a földből egy vászonszomag került elő méhviasszal bevonva. A csomagban Luther híres asztali beszédei voltak.

Az angol könyvkiadó szövetség statisztikája szerint a világon havonta átlag 200 millió szóra terjedő új irodalmi művet adnak ki.

A Hillsboro mellett (Új-Brunswick) folytatott ásások során egy óriási mastodon maradványait találták. Az őszállat csontjainak a súlya több mint egy tonna, az óriási agyarak hosszúsága másfél méter, a fogaké 12 és fél centiméter; a lelet korát egymillió évre becsülik.

A hortobágyi víztároló medence közelében egy őskori és hat rómaikorbéli lakógödör maradványait tártak fel. A leletek a hortobágyi pusztá östörténeti szempontjából igen fontosak, mert tőlük nyugatra, a nagy köhíd mellett és keletre, a Poros-háton már régebben értékes rómaikorbéli és barbár temetőket ástak ki. Ezek a temetők a germán elemekkel kevert szarmata-jazig törzsek ittmaradt emlékeinek látszanak s velük kétszetenül összefüggésben volt a most feltárt telep.

A Jáva közelében levő kicsiny Floresz-sziget páratlan természeti csodát rejteget, amely eddig ismeretlen volt. A sziget lakóinak sikerült mindeddig távortartani titkuktól az idegeneket, akik egyébként sem mutattak nagyobb érdeklődést a jelentéktelen kis fészék iránt. Mélyen elrejtve a hegyek között szorosan egymás mellett, két tó van, amelyek vizével a természet különös játékot űzött. Vékony sziklafal választja el egymástól egy kialudt tüzhányó két öblét és a két mélyedést víz tölti meg. A két tavat patakok és földalatti vízforrások táplálják. A két tengerszem neve:

Kék tó és Piros tó. Az egyik tó vize csakugyan ultramarin kék, a másiknak a felszíne pedig opalizáló vöröses színben csillog.

A Duna vize nem egyformán tiszta a két part mentén. A 2800 km hosszú folyam jobb oldalán végig tisztább a víz, mint a baloldalon. Magyarázata: hogy a baloldalon sokkal több folyó torkollik bele, mint a jobb oldalon.

A. C. Goddard tanár newyorki laboratóriumában kormányozható rakétarepülőgépet készített, amely számítása szerint óránként 1600 kilométer sebességgel repülhet Európából Amerikába és egy nap alatt teheti meg a világ körüli utat. A gép egyensúlyát repülés közben gíroszkóp-rendszerű készülék biztosítja, amely azonnal kiegyenesíti röppályáját, ha az jobbra vagy balra billen.

A British Interplanetary Society, amelynek a székhelye Liverpoolban van, űrrakéta készítésén dolgozik. A rakéta belsejét egymástól légmentesen elzárt robbanóanyag-kamrákra osztják. Mindegyik kamra robbanóanyagának a felhasználása után önmagától leválik, miközben a következő kamra robbanóanyaga gyullad meg. Az egyik próbarakétával óránként 1120 kilométer sebességet értek el.

A bútorigarban használt faanyagok közül legértékesebbek: az ébenfa, a mahagóni- és a paliszanderfa. Hazájuk Előindia, Brazília és Északafrika. Jellemző tulajdonságuk a keménység, tömörség és szívósság. A mahagónit és a paliszandert furnérok gyártására is használják.

A világ borostyániparának a központja a Kurisches és a Frisches Haff között (Königsberg környékén) elterülő partvidék, a Samland. Itt évente átlag 5—600.000 kg nyers borostyánt bányásznak, de ennek csak mintegy 20 százaléka alkalmas ipari feldolgozásra.

P. F.

A Matterhorn megmászása

Svájc délnyugati sarkán, nem nagy távolságban a Mont Blanc-tól emelkedik az Alpesek egyik legismertebb csúcsa, a 4505 méter magas Matterhorn. Fel-tűnő alakját képekről mindenki ismeri, megmászásának izgalmas történetét több regény és film dolgozta fel, kellő-képpen kicifrázva, pedig a történet a valóságban is, amint látni fogjuk, elég érdekes.

A Matterhorn-tól északkeleti irány-ban, Svájcban fekszik Zermatt, délre pedig, olasz földön Breil. Itt élt Carrel, egy bátor, elszánt hegyivezető. Abban az időben, 1860 táján a hegymászás nem volt olyan elterjedt sport, mint ma, az emberek félelemmel tekintettek fel a jeges, sziklás csúcsokra és meg voltak arról győződve, hogy a Matterhorn megmászhatatlan. De Carrel bízott ab-ban, hogy a csúcsra fel lehet jutni, mégpedig szülőfaluja, az olasz Breil felől. Valóban úgy látszott, hogy ez a rész a sziklaóriás legkönnyebben meg-mászható oldala, minden egyéb irány-ban, így Zermatt felől is sokkal vesze-delmesebbnek mutatkozott. Carrel hely-beli vezetőtársaival többször próbálko-zott, de csak 4000 méterig jutott. Ekkor már idegenek, főképpen angolok is ér-deklődtek a Matterhorn iránt. Az ango-lok ma is nevezetesek arról, hogy ex-pedíciókban, nehéz vállalkozásokban a világ minden részén szívesen résztvesz-nek és közismert hidegvérűkkel többre mennek, mint mások izgatott próbál-kozásukkal. Tyndall, a híres fizikus szintén megkísérelte a hegy megmászá-sát, de hiába. Végül jött valaki, aki a

legkitartóbbnak bizonyult, egy londoni ujságíró: Whymper Edward.

Whymper ifjúkorában nem látott hegyeket, de amikor lapja mint rajzoló (mai szóval fotóriportert) az Alpesekbe küldte, igyekezett lelkiismeretesen meg-felelni feladatának. Tréning céljából felment Párisban átutazás közben a Notre Dame tornyába és csakhamar néhány hegy első megmászásával dicse-kekedhetett. A Matterhorn-t négy évig ostromolta. Nyolc esetben Breil felől próbált szerencsét, de mindig csak 4000 méterig jutott, mint elődei. Egyszer társai nem merték tovább követni, más-kor szél, azután hóvihar, majd lezuhanó sziklák tartóztatták fel. Átélt egy ziva-tart a sziklagerincen. Negyedik próbál-kozása alkalmával egyedül ment, de le-zuhant és súlyosan megsebesült. Kilen-cedik útja végre meghozta a döntést. Whymper gyanút fogott, hogy talán nem is a Breil felé vezető gerinc a leg-könnyebb, hanem a zermatti oldal. Innen még senki sem kísérelte meg a megmászást, mert látszólag remény-telen volt. Mikor Carrel megtudta Whymper szándékát, rögtön elindult Breilből, hogy előbb érjen fel, mint az angol és ezáltal szülőfaluja, az olasz Breil számára biztosítsa az elsőbbséget. Izgalmas verseny indult meg kettőjük között, délről Carrel, északról Whymper indult, immár kilencedszer. Az angol ujságírót három angol, lord Douglas, Hudson és Hadow, azonkívül három svájci vezető, két Taugwalder és Croz kísérték. Összesen heten voltak. A zer-matti oldalon gyorsan, minden nagyobb nehézség nélkül jutottak előbbre, való-

ban ez az oldal csak látszólag volt nehéz, közelről járhatóbbnak bizonyult, mint a Breil felé vezető gerinc. 1865 július 14-én délben elérték a csúcst,

A Matterhorn.

olasz ellenfelek pedig még 400 méterrel lejjebb voltak, tehát az angolok értek fel elsőnek. Nagy örömujjongásban törtek ki, a hegy ormára kitűzték a győzelmi lobogót, más híjján egy inget. Ezt nemcsak Breilből látták meg távcsővel, hanem Carrelék is észrevették és ijedten visszafordultak. Mikor Whymperék lefelé indultak, az ifjú, 19 éves Hadow megcsúszott és fellökte Crozt. A váratlan esetre senki sem volt elkészülve és a zuhanók a kötélnél fogva magukkal rántották Hudson és Douglast is. Talán mind a heten elpusztultak volna, de amikor négyen már repültek a levegőben, a kötélnél elszakadt Douglas és az idősebbik Taugwalder között. Ő, Whymper és az ifjabbik Taugwalder megmenekültek, de társaik 1200 méteres zuhanás után a Matterhorn gleccserre estek és szörnyethaltak. A nagy esés következtében a cipő is leesett a lábukról. Így lett az első megmászók diadalmi mámorából szörnyű katasz-

trófa. Carrel pedig három nap múlva rendkívüli nehézségek árán mégis a saját útján, Breil felől mászta meg a Matterhornt és így második lett. Az első megmászás, valamint a szerencsétlenség akkoriban nagy ujságszenzáció volt, Taugwalderék pedig abba a gyanúba kerültek, hogy a kötélnél elszakadását illetőleg valami rosszat követtek el.

Whymper és Carrel óta már néhány ezer turista járt a Matterhornon. Csúcsán vasból készült kereszt áll, a gerinceken pedig kötelek lógnak a mászás megkönnyítésére. Ma nem jár nagyobb nehézséggel ez az út, de ha vihar jön, akkor nagy veszélyben forog a turisták élete és minden évben emberáldozatot követel a Matterhorn.

V. M.

Elveszthetetlen öröm.

*Az nem igaz, hogy az élet kegyetlen.
Sok öröm van benn, elveszithetetlen.*

*Van öröme, mely mindörökre tart,
Nem árt neki se szó, se tűz, se kard,*

*Se fagy, se szélvész, átok vagy nyomor,
Miktől az élet oly sokszor komor,*

*Van öröm, ami soha nem apad
S ez az öröm: add másoknak magad!*

*Míg élsz, magadat mindig adhatod,
Adj jó szót, vigaszt, s ha van, falatot,*

*Derűt, tudást, vagy békítő kezét.
Mindez tiéd. Vesd másba s nézheted*

*Hogy nő vetésed, hozva dús kalászt
Meggazdagítva lelked asztalát*

*S csoda történik: minél többet adsz,
Te magad annál gazdagabb maradsz.*

Bódás János

Anekdoták és tréfák

A királynak minden sikerül.

XIV. Lajos francia király titokban a versírással is megpróbálkozott s egyszer megmutatta műveit Boileau-nak, a legnagyobb tekintélyű költőnek. A véleményét szerette volna tudni. A költő látta, hogy a versek rosszak, de udvariasan így adta ezt tudtára a királynak:

— Felség, be kell vallanom, hogy Felséged számára nincs lehetetlenség. Most rossz verseket akart írni s ez tökéletesen sikerült Felségednek.

Milyen a zenedarab?

Ugyancsak XIV. Lajosnak egyszer egy vallásos zeneművet mutattak be. A játék alatt a király letérdelt s természetesen az egész kíséretnek le kellett térdelnie. A játék végén odafordult az egyik udvari emberéhez:

— Nos, kedves grófom, milyennek találja a zenedarabot?

— A fülnek kiváló — felelte a gróf —, de a térdnek kemény.

Napoleon és a tömeg.

1790-ben Napoleont kivezenyelték, hogy fékezzen meg egy fellázadt községet. Ekkor került először szembe a tömeggel. Mikor minden figyelmeztetése ellenére sem akart a nép engedni s mindinkább fenyegető volt a helyzet, már-már fegyveres beavatkozásra került a sor. Napoleon azonban ismervén a földműves nép örérzetét még egy próbát tett.

— Polgárok, — mondta — nekem az a parancsom, hogy csak a csőcselékre lövösek. A tisztességes emberek menjenek haza.

Jól számított: mindnyájan elszéledtek. Senki sem akart csőcselék számba menni.

Nagy Frigyes és a kapitány.

A király szerette, ha a tisztjei jól ismerik a katonák helyzetét és dolgait. Néha szemle alkalmával kellemetlen kérdéseket is szokott aztán a tiszteknek feladni.

— Hány evangélikus van a század-jában? — kérdezte egyszer egy kapitánytól.

A kapitány ugyan nem tudta, de nem vesztette el a lélekjelenlétét, hanem bátran rávágta:

— Hatvanhat.

— Hány református?

— Negyvennyolc.

— Hány katolikus?

— Harmincnyolc.

— De hiszen ez csak 152 ember, magának pedig 158 embere van. A többi miben hisz?

— Felség, — felelte vakmerően a kapitány, — az a hat fickó nem hisz semmiben.

A király ugyan jól látta, hogyan áll a dolog, de tetszett neki a tiszt lélekjelenléte s így búcsúzott el:

— Hát aztán nézzen utána, hogy az a hat is megtérjen, úgy, hogy ha megint találkozunk, jobbat halljak róluk!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

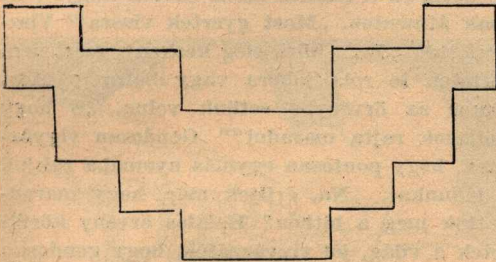
Olvasóinknak. Mult számunk 40-ik lapján felülről a 13-ik sorban levő bekezdés helyesen így hangzik: **Amikor Luther a lipcei vitára megy...**

Pályázatainkra november 20-ig lehet pályamunkákat beküldeni. Már eddig is szép számmal érkeztek.

Fehérnemű készítése az iskolában.

Az iskolában készített kézimunkának kettős feladata van. Az egyik, hogy megtanítsa a gyermeket az egyes munkanemek elkészítésére, a másik, hogy hasznos, célszerű legyen. A tanár leleményessége, hogy ezt a kettős feladatot egybekapcsolja. Ezért divatját multa a különféle mintakendők készítése. A

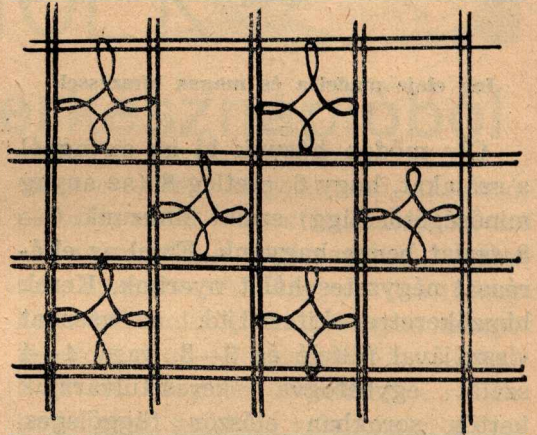

Rece minta terve.

gyermek általában nagyobb örömmel készíti a saját személyének szánt munkát. Milyen öröm a magunk által horgolt sapka, gallér, mellény viselése! A fehérnemű készítésétől, főként szabásától általában idegenkednek a növendékek. Kedvet, hangulatot kell kelteni, fel

kell hívni a figyelmüket arra a nagy öröme, mellyel szívük, lelkük megtelik, ha a saját rajzuk, tervük szerint készült fehérneműt viselhetik.

A munkakedvet fokozhatjuk, ha elterünk az eddig használt fehér anyagtól, — bár szerintem az a legszebb — és színes anyagon dolgoztatunk.

Csipkeöltés.

A színes fehérnemű évről-évre nagyobb tért hódít. Rózsaszín, kék, sárga, zöld, lila színekben változik. A szín megválasztása teljesen egyéni. A színes anyag használata célszerű, mert tisztítása sokkal könnyebb, mint a fehér anyagé. A fehéret okvetlenül ki kell főzni, különben sárga színt kap, a színes vásznat, batisztot csak langyos lúgmentes szappanos vízben moshatjuk. Utazásnál nagyon előnyös, mert nem kell nagyobb készletet becsomagolni, elég két darab, mert gyorsan kimosható és hamar szárad.

A fehérnemű díszítése különböző. Egyszerű szálhúzásos (azsúr) minta, madeira, angol-madeira, magos-lapos hímzés, rátét munka, rece hímzés,

Utóbbi nagyon szép, csak jó szemet igényel. Készítési módja a következő: négyzetes beosztású papíron megtervezük a mintát.

Ing eleje madeira és magas hímzéssel.

Oly módon húzunk ki az anyagból a szálakat, hogy 6, esetleg 8 (az anyag minőségétől függ) szálát kihúzunk, 6—8 szálát benne hagyunk. Ezzel az eljárással négyzetes hálót nyerünk. Kerek hímzőkeretre kifeszítjük a vásznat visszájával fölfelé és 3—3, vagy 4—4 szálát egybefogva keresztülvarrjuk kettős sorokban először függőleges, majd vízszintes irányban. Az utóbbi irány varásánál csipkeöltéssel betöltünk minden második négyzetet. A minta szélét hímzőpamuttal sűrűn körülvarrjuk.

Glock Klára.

Könyvismertetés

Orbán Dezső: Fiúmei kaland. Budapest, Egyetemi Nyomda. Ára kötve, sok képpel 3.80 P.

Újra értékes művet ad a Könyvbarátok Kis Könyvei sorozat. Egy diákszünet története röviden a mű tartalma. De ennek keretén belül megismerjük a béke Fiúméját. Három magyar diák a hőse, kik körül sok érdekes szereplő csoportosul: a magyar főispán, a herceg, az angol diákpajtás, a fogoly szakács stb. Ezeket mindenki szeretettel

zárja szívébe, ki a könyvet elolvassa. Mert ha kézbe vette, el is fogja olvasni, olyan érdekes, és lebilincselően kedves az előadása. Van benne kaland, rablóromantika, a középkori Velencét idéző lovagjelenetek, s ezek kapcsán visszarepülünk a gondtalan diákévek és békeévek vissza nem hozható hangulatába.

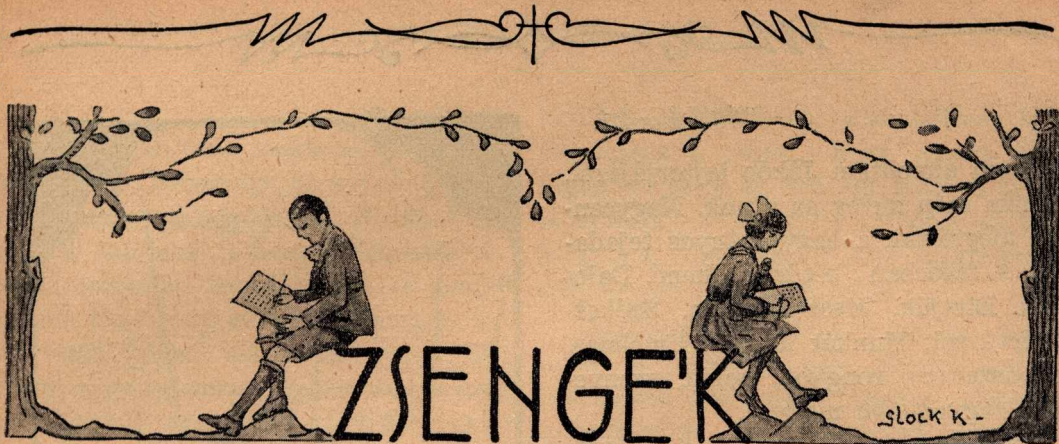
A sorozat jelmondata: „azoknak, akik fiatalok és akik szívükben fiatalok tudtak maradni”. Ez a könyv helyét a magyar irodalomban megállapítja: ifjúság és felnőttek egyaránt élvezettel fogják olvasni. Ezért hívjuk fel rá az Ifjú Évek olvasóinak figyelmét is.

Merre menjünk?

Ruotsalainen Pávóhoz, a finn parasztprofétához odament egyszer két ifjú s azt mondta: Életünk állandó kudarc. Hogy tudnánk úgy megmaradni a hitben, hogy soha el ne tévedjünk? — Ruotsalainen éppen egy patak partján ült ekkor, amelyet egyetlen szál gerenda hidalt át. „Menjete át ezen a bürün!” — szólta rá a fiúkra. Azok néztek nagyot, de csak átmentek. „Most gyertek vissza!” Visszajöttek. „Ez a bürü elég keskeny, mért nem tértetek le róla jobbra vagy balra?” Mert akkor az örvénybe estünk volna. „S hogy tudtatok rajta maradni?” Gondosan vigyáztunk, hogy pontosan egymás nyomába rakjuk a lábunkat. „Na, értitek már, hogy maradhattok meg a hitben? Halálos örvény körülvettek a világ, jól vigyázzatok, hogy gondosan kövessétek Krisztust s mindig pontosan az Ő lábnyomába lépjete!”

Farkas Zoltán

Utifü. Ennek a számunknak a verseit Bódás János írta. Utifü című szép kötete (e versek is abban jelentek meg) most van második kiadásban sajtó alatt, s megrendelhető Szombathelyen, Horthy Miklós tér 7. szám alatt. Ára 2 pengő. Felhívjuk rá azoknak az olvasóinknak a figyelmét, akik a szép költeményeket szeretik.

Részlet egy cserkésznaplóból

Június 20.

Tegnap még a legnagyobb lelki nyugalommal olvastam egy csodaszép könyvet: *Nyirő József: Az én népem.* Be sem végezhettem, mert közben csomagoltam is. Egy pár tömör mondata most is zsong még bennem. „Aki várni tud, azé az élet. Az megmarad, Szikla-élet ez.” Ezek a mondatok a székelység sorsáról íródtak. A magam kis életére vonatkoztatva, nem lett volna jó még

várni s örülök, hogy az első fárasztó, poros és nótás út után ideértünk. Az első út mindig a legfárasztóbb. Tapasztalt, öreg cserkész vagyok, hát tudom. Ez a harmadik ilyen gyalogos, mozgótáborom. Úgy féltizenegy tájban érhetünk ide. Elgyönyörködtünk a reflektorfényben, amellyel valahonnan a Fertőn túlról szántogatták végig az eget a katonák. Pazar megvilágítás. Nem elég a csillagok fénye, még külön is szóraztatnak bennünket.

Fiúk, fel a fejjel!

Hogy megjó a kedvem a fiúk között! Magam is csodálom és alig ismerem magamra néha. Ha senki sem dalol, akkor is dalolok. Vigyázok a ritmusra, mert a fáradtság legjobb ellenszere. Kevesen megyünk most táborba, de talán megihittebb lesz. A jókedv nagyszerű. Vacsora után sétálunk. Telt kulaccsal jövünk vissza. Sötét van. A fiúk alszanak már a pajtában. Felséges illatot áraszt a zászlónk liliomcsokra. Arról találok a helyemre. Zászlós vagyok ebben a táborban is.

A lábam felől hosszú létra magaslik felfelé. Csak nem fogom megálmolni Jákób álmát az angyalokkal!

Június 21.

Nem álmodtam Jákób lajtorjájáról. Hanem szép meleg az utunk. Nagycenken megisszuk a hagyományos tejadagot. A fasorban kétórás pihenő. Dalolunk. Etetjük. Messziről jön. Székesfehérvárról. Munkát keres. Értelmes, rokonszenves, rongyos, sokat szenvedett, fagyottlábú magyar.

Figyeljük a gyakorlatozó repülőgépeket, aztán indulunk tovább, de sokkal üdébben. A zászlót lobogtatja kezében a meleget enyhítő szellő. Felűnik és egyre közelebb jó a peresztegi torony. Öcsit vizsgálztatjuk a gabonafajtákból. Hajlandó összetéveszteni a zabot az árpával. Pesti fiú, nem csoda. De lehet, hogy csak tréfál.

A falu végi keresztnél megpihenünk. Cigányok ülnek az árokparton: egy se reg rajkó. Énekelnek. Kozma Lacival elmerengünk a bronzarcokon, Indiába képzeljük magunkat. Szomorúan halljuk, hogy a rajkók slágerokat énekelnek. Elbeszélgetünk a magyar népdal szépségéről. Laci sok népdalt tud s ép olyan rajongójuk, mint én.

Június 25.

Hát ideértünk! Ma kezdődik az állótábor. Nekünk még az állótáborunk is más, mint más csapatoké. Örsönkint történik s ez neveli az önállóságot és felelősséget. Aztán az állandó telefonszolgálat, a vonalépítés nagyon katonás feladat. Más csapatok elmennek 2—3 hetes nyaralásra a Balaton mellé. Egy 62-es cserkész csak a legritkább esetben ül járműre: gyalog jár.

Ma 4-kor volt ébresztő. Kellemesen hűvös volt a reggel. A Rábán kompon

Vonaljárőr.

jöttünk át, aztán mindjárt örsökre válva meneteltünk tovább a végcél felé. Gáton, erdők szélén jókedvben jöttünk. Sárvárt észrevétlenül kerültük el. A faluban éppen katonaság gyakorlatozik, híradócsapat. A levegőben repülőgépek berregnek.

Június 26.

Háromkor ébresztő. Álmos is vagyok ám! Fázom is, meg a tenyerem is fáj; nem baj, ma tovább csákányozom a földet és majd elmúlik. Az árbocról eltávolítjuk a kifeszítő drótokat, mert az egyik fiú már keresztül bukfencezett rajtuk az éji homályban. Jön a parancsnok úr, kezdődik a tábori élet. Telefonvonalat fektetünk. A föld a mezőn is kemény. Ahogy elnézem a hullámmzó kalásztengert, eszembe jut, jobb volt Bükkön búzavirágot szedni. De ez is szép. Katonás, kemény cserkészélet. A szem összehúzódik a naptól, s az arc keményedését érezzük.

Június 29.

Ma reggeli után megkezdődik a kiscserkészzet. Összegyűjtjük a falu gyerekeit cserkészfoglalkozásra. Nótákat tanítunk, dalolunk, játszunk, csatakiáltásokat ordítunk, beszélgetünk és menettelünk. Fogékony anyag a gyermeki lélek, csak jobban elő kellett volna készülni a művelésére! Különösen a mesére. Én tulajdonképen ennek a munkának a vezetésére vagyok az őrsoztva.

Július 2.

Ma reggel elmegy a táborból Kozma Laci. Elkísérem egy darabig. Jó korán van még. Itt hagyjuk az alvó táborát és meleg szívvel bandukolunk a reggeli napsütésben. Csak most érezzük, hogy mennyire megszerettük egymást...

Jövök egyedül visszafelé. Most látom csak, hogy milyen messzire elmentem. De azt is látom, hogy gyönyörű élménytől fosztottam volna meg magamat, ha még aludnék. Szép ez a táj ebben az üde reggeli fényözönben. Mindig témát keresek, ha egyedül vagyok. Magamban festek. Egy gyerekkel találkozom. Marhákat őriz és közben olvas. Azt mondja, mindig olvas. Hej, ha jó könyvekhez jutna!

Dalolok útközben: Domboldalon áll egy magas hársfa... Elgondolkozom, hogy milyen szép is a táborunk. Nyolcan élünk együtt, egymásra utalva, alaposan megismerjük egymást és lelkileg nagyon közel kerülünk egymáshoz.

Július 3.

Ma megint nincs kiscserkészzet. A délelőtti foglalkozás: a naptávirózás gyakorlása. Vendéget is várunk, valami

kerületi kiküldöttet Szombathelyről. Rendezzük a táborát, hogy semmi kifogásolni valót ne találjon. Közben meg is érkezik, megtekinti a táborát és elmegy. A fiúk közben egy megrekedt cséplőgépet segítenek tolni.

Észrevétlenül telnek a napok. Már innét is búcsúzni kell. Szombathelyi cserkészek a Rábába fulladtak. Beszélgetünk róluk. Este félárbócra eresztett zászló mellett imádkozunk. Néma tisztelgés a halott cserkészeknek. Megható jelenet a szitáló esőben. Csupa poézis ez a cserkészélet, még akkor is, ha tragikus.

Naplóírás.

Aztán Miska takaródója száll a kertenk felett. A fiúk még vitatkoznak a sátrakban, nehezen alszanak el. Az óra ketyeg hozzá, kutyák vakkantanak a fekete éjtszakában s a viharlámpa pislákoló fénye vetődik álmosító gyengén a papirosomra. Néha meg-meglobban, amint írok...

Július 6.

Alig aludtam valamit. Kora reggel van, itt ülök a telefonnál fülemre szorított kagylóval, várom a táborbontási parancsot. De nem olyan egyszerű az egész. Egyelőre arra jön felszólítás, hogy át kell kapcsolni zengőkészülékre. Tehát ezen jön a parancs. Álmos vagyok, félig szinte alszom s valaki a parancsnokságnál olyan gyorsan adja a

Halló, itt 2. órs!

morset, hogy csak minden második betűt értem. Nem megy másképp, megismételtetem. Most már megy. Egymásután írom a körtáviratokat, aztán én is adok le s mindent bejegyzek egy erre a célra szolgáló naplóba. Titokzatos táviratok: „kékek, sárgák, repülők, Ikervár irányában tűzérési tevékenység.” Ilyen harciasan fejezzük be a tábort...

... Eltűntek már a kicsiny sátrak, utóljára vagyunk együtt. Vitéz, az őrsvezető, a hosszú Jancsi, a kis Szunyog, Döme a gyomor hőse és Miska, a trom-

bitás. Együtt élünk 15 napja, úgy összeszeszoktunk. Mennyit álmództam ebben a kis fehérítő falu sátorban, amelynek csak a nyoma látszik már.

Most vége. Össze sem jön a csapat már. Modern befejezés, végakkordok nélkül.

* * *

Itthon vagyok megint. Megrohan az találom a helyemet. Időbe telik, míg találom a helyemet. Ilőbe telik, míg megszokom a csendet és nyugalmat, de majd elmúlik ez is. Ismét mögöttem van egy tábor s megint fáradtan teszem le a tollamat. Jó munkát!

.....

Diákanekdoták

A római világítás.

Szabó Pista tavaly még csak ötödikes volt; neki is baja lett egyszer a latinnal, mint annak idején Géza barátunknak, aki fordítás közben szakállas istennőkről tudósított bennünket.

Pistát egy alkalommal a régiségtanból szólította fel a tanár úr, s ő a Róma közbiztonságáról szóló részt komolyabb akadályok nélkül el is mondta. Azonban régi jó szokása a latin tanár úrnak, hogy a lecke elmondása után még egy-két dolgot kérdez a felelőtől.

Pista sem kerülte hát el a következő kérdést:

— Miért kellett a sötét, meg nem világított utcákon éjjel lámpákkal, fáklyákkal járni és miért nem világították ki a várost villannyal?

— Mert a villany drága volt, — hangzott a felelet a minden oldalról jövő sűgások után.

Filippinyi János

VI. gimn. tan., Békéscsaba

A MEGMENTETT HAZA

(Harmadik közlemény.)

Írta: *Hamvas József.*

És efelett a világ fölött uralkodott egy nevelés nélkül felnőtt király, aki erkölcsében elzüllött és dorbézolással töltötte serdülő életét. Hát nem kellett ennek a nemzedéknek úgy elpusztulni, mint Sodomának és Gomorrának?

Nagy csend ült az ivóra, Éry és a legények komoran néztek maguk elé. Az ifjú vándor folytatta:

— De a jóságos Isten akkor is szeret bennünket, mikor büntet. Kiírtotta a mételeyt és az új nemzedék számára elküldte a lelki megtisztulást. Mert csak akkor lehet erős a nemzet teste, ha tiszta és nemes lesz a lelke. A kard a hős kezében előremegy, a gyáváéban hátrál. Új lélek üzenetét küldte az Úr a magyarnak, az evangélium üzenetét. Ettől lesz megint lélekben erős, hogy karja is erős legyen.

— Azt hiszed, — ütötte föl Éry Pál a fejét, — hogy prédikálással meg lehet menteni a hazát?

— Hintjük a magot és ha jó földbe esik, meg lesz a termése. Mindig a lelkek megtisztulásából lett a jobb jövő.

— Azt hiszitek, hogy ebből az országból lesz még valami?

— Ha az emberekből lesz, az országból is lesz. Mert csak a tiszta lélek erős. A megpróbáltatást csak az állja ki, akiben a lélek törhetetlen. Mi van ma Magyarországon? A hatalmasok nem a hazáért élnek, hanem hogy a saját zsákjukat tömjék. A középrend hűség nélkül való és ha birtokai gyarapodását reméli, elárulja urát. A pórnép rab-

szolga sorban retteg. És a nemzet ifjúsága duhaj tivornyázásban fecserli el erejét. Pedig ez az erő a hazáé.

— Keserúségemet fojtom le borral!
— fakadt ki Éry.

— Mi bánt?

— Kőmarton a leány, aki szeret és akit szeretek. Német kapitányhoz adják feleségül.

— Mint, ahogy az országot is német fejedelemnek akarják adni, — felelt rá Viator. — Miért? Mert nem bízunk magunkban. Mert magunk is érezzük, hogy gyengék vagyunk. Mert gyenge a lelkünk, hitvány az erkölcsünk, nincsen hitünk önmagunkban és nem tudunk mindent feláldozni a hazáért.

— Hát ha már ilyenek vagyunk, ki tehet róla?

— Ilyen most a magyar, mert beteg. De nem ilyen, ha egészséges. A tatár jobban elpusztította az országot, mint a török és IV. Béla királyunk egypár esztendő alatt újjáteremtette és amikor megint be akart jönni az ellenség, visszaverte. Mert akkor egészséges volt a magyar. Most már tíz esztendejénél több, hogy csatát vettünk Mohácsnál és először rabolta végig az országot a szultán. Mért nem tudjuk most az országot újjáteremteni? Mert beteg a magyar.

— Ki gyógyíthat meg?

— Az Isten.

— Mért nem teszi?

— Már elrendelte a gyógyítást. Elhivott bennünket az ő igéjének forrá-

sáhaz, az evangéliumhoz. Elmentünk Wittenbergába,, ahol tisztán merítenek az Úr kútjából. Az élet vizét osztják ott, a lélek életének vizét, amitől meggyógyulnak az emberek és a nemzetek.

— Német áfium. Németek vagytok, mint a katonák, akik azért jönnek ide, hogy meghízzanak mirajtunk, aztán mikor védeni kellene a várat, felgyújtják és elinalnak, ahogy Lamberg Krisztof tette Győr városával huszonkilencben. Nem bízom én abban, ami német. Nem bízom én bennetek sem.

— Luther megajándékozta az evangéliummal a német nemzetet, de nem akarja németté tenni a világot. Amint ő a németségben felébresztette az öntudatot, úgy akarja, hogy a többi nemzetekben is felébredjen az öntudat és mindenhol megértsék az Isten beszédét. Ezt pedig csak a saját nyelvén értheti meg minden ország. Hát nem készülnek-e minden nemzet nyelvén a bibliafordítások? A mi magyar Új Testámentumokat is nyomja már Sárvár mellett, Újszigeten, Abádi Benedek. A tudós Sylvester János fordította és Nádasdy Tamás úr pártfogolja.

— Hallottam róla Kőmarton.

— Olvastad?

— Nem szoktam olvasni.

— Pedig, látod, most már olyan világ van, hogy olvasni kell. Különösen annak, aki nekiindul az életnek, mint te, uram és nem látja maga előtt az utat, amelyen menni kell.

— Tudom, amit tudnom kell. Ha dolgozom kardot veszek a kezembe, ha mulatok, kupát.

— Aztán, ha az történik, ami most, hogy megszakad az ösvényed és nem tudsz tovább menni?

— Gombház, ha leszakad, lesz más!

— Hogyan lehetne más a sorsod, ha magad nem változol meg?

— Mit másítsak meg magamon?

— A lelkedet.

— Fogd meg és tedd ide elem, hogy meggyúrhassam.

— Hát megfogom. Mért van neked birtokod, gazdagságod, amiből megélhatsz gondtalanul?

— Örököltem.

— És akiktől örököltétek nemzedékeken át, azok kitől kapták?

— A királytól.

— Mért kapták?

— Vitéztek.

— Látod, erény jutalma volt a földi birtok. Azért erénnyel lehet csak megtartani.

— Én se vagyok gyáva. Kirántom a kardot, ha szükség van rá. Török Bálint mellett harcoltam a török ellen, amíg át nem pártolt János királyhoz.

— Aztán?

— Mit aztán?

— Mivel töltöd azóta az életedet? Van-e ebből haszna ennek a hazának, amelynek te tartozol azért, hogy testéből egy darab a tied?

— Mit tegyek?

— Azzal nem tettél meg mindent, ha egypár törököt levágtál. Élni kell a hazáért! Művelni azt, ami a mienk. Művelni földedet, művelni lelkedet.

— Szinte kedvet ébresztesz hozzá.

— Akkor áldom az Istenemet, hogy idevezetett. De menj el Újszigetre és kérj Abáditól valami olvasni valót. Majd, ha vele beszélgetsz, attól is épülsz. Aztán, ha kedved tartja, nézz el Győrbe. Ott szépen terjed az evangé-

lium. Bakich Pál és veje, Czobor Imre, a kertésze.

— Tudom, ők bírják a püspöki és káptalani uradalmakat és Ferdinánd királytól.

— Aztán Török Bálint pártfogása alatt hirdetik a szót Mörichidán, Babotthon, Gyömörén, Bönyön, Ságbon.

— És ha meghallgatom ezt az igehirdetést, mi lesz akkor?

— Ha megtisztul a lelked, akkor kérdezd meg tőlem a feleletet. Csak hogy akkor már nem kell kérdezned.

— Jól esett a beszéded, fiatal tudós barátom. Pihenj meg közöttünk. Adjon erőt munkádhoz ételünk, italunk.

Viator leült az asztalukhoz. Elbeszélgetett a wittenbergi diákéletről, Lutherről, Melanchtonról, meg az evangélium többi jeles munkásáról. Hogyan szabadul föl az élet a szász választófejedelemségben, iskolák keletkeznek, a népet neveli az igehirdetés, milyen buzgón és örömmel énekelnek nemzeti nyelven a templomokban, hogyan olvasák otthon, a családban a bibliát.

Nem szívesen eresztették, mikor búcsúzni kedett.

— Hová vezet az utad?

— Pápára megyek Török Bálint úrhoz.

— Mért?

— Hogy elrendeljen valamelyik gyülekezetbe Isten szolgájának.

— Hát Isten áldjon!

— Az Úr lelke legyen veletek!

Kilépett a délelőtti napsütésbe és nekiindult a kanyargó útnak Pápa felé.

Éry Pál és emberei is felcihelődtek, lóra ültek és gondolatukba merülve, szóvalatlanul baktattak hazafelé.

Viator késő délutánig gyalogolt. Láta az udvarházak füstölgő kéményeit, de nem tért be sehová gazdag lakomára. Fájt neki ez a dőzsölés,

Kilépett a délelőtti napsütésbe és nekiindult a kanyargó útnak Pápa felé.

vígasság, a nóta, a nevetés, mikor romokban az ország és tönkre ment a nemzet erkölcsé.

Délután nehéz felhők emelkedtek nyugat felől. Az erdő szélén szegényes zsellérház állott, itt keresett menedéket.

Egy szoba volt az egész ház. Annak is egyik fala venyigéből fonva, vakolatlan. De legalább könnyen kimehetett rajta a szabad tűzhely füstje, mert kéményt nem építettek a házhoz.

Viator köszöntéssel lépett be, halkan morogták rá a feleletet. Fatuskón ült egy meggörnyedt férfi, az asszony a tűzhely parazsát piszkálta, két gyerek a földre hintett száraz falombon heverészett.

A szegénység nehéz szaga fojtogatta a fiatal prédikátor mellét. Minden ruha csupa rongy, minden arc

sovány, a szemek szinte lázasan égtek.

— Kigyelmetek nehéz sorban élnek, — kezdte meg a beszédet Viator, mikor körültekintett.

— Az Isten ostora csapkod bennünket, — felelt a férfi.

— Az Istennek nincs ostora, bátyám. Az Isten szeretet. Csak, aki az ő fényességétől a sötétség felé fordul, az látja az életet sötétnek.

— Szép beszéd, — nyögte az öreg. — Cirógatja az ember lelkét. Akit nem harap az ínség, ki is gondolhatja, el is hallgathatja.

— Mindenkinek vigasztalás, ha bízni tud Istenben.

— Hogyan bízzam én, uram, ha Isten el tudja nézni a mi sorsunkat? Tíz esztendeje tengődünk itt ebben a viskóban, amióta a felégetett faluból menekültünk.

— A török égette föl?

— Dehogy. Az uraságunk János király pártján volt. Amikor bejött a német király, a falut másnak adta. De a németek nem tudták tartani magukat, az uraságok egymásnak estek. Így égett le a falu.

— Hát maguk, hogy kerültek ide?

— Favágásra voltunk kirendelve az erdőbe. Az asszony magával hozta ezt a két kis gyereket is, mert az asszony ott szedegette össze az enivalót: egy kis vad gyümölcsöt, gyökeret, meg nagy ritkán madártojást. Aztán, mikor hazaeresztettek bennünket, nem volt már falu. Az emberek ott ténferegtek. Én, szerencsémre, a hegyoldalban telepedtem meg és onnan megláttam, hogy fegyveresek jönnek a falu felé. Hamar belopóztunk az erdőbe és onnan lestük, mi lesz. Hát a fegyveresek körülfogták

a falu népét és elhajtották, mint valami állatcsordát.

— Törökök?

— Dehogy, uram. Mondom, hogy magyarok. Elvitték őket jobbágyoknak. Mert a birtok annál többet ér, minél több jobbágy lakik rajta.

— Borzásztó!

— Hát így van ez, amióta Dózsa György hadát levették. Azóta a jobbágy ember sora rosszabb az állaténál. De az urakra is rájött az átok. A török kirabolja, a német meg fojtogatja őket.

— Jaj, ne beszélj átokról, — nyöszörgött az asszony a tűzhelynél és félve zsugorodott össze. — Ki ne mondd a nevét, mert, ha meghallja, idejön.

— Jó asszony, hogy lehet ilyet mondani? — nyugtatta Viator. — Nincs annak lába, hogy idejöjjön.

— De szárnya van. Szárnya, mint minden gonosznak. Akik leskelődnek oduban, barlangban, éjszakában, hogy hirtelen kárt tehessenek az emberben.

— Nem szabad babonásnak lenni. Minden az Isten kezében van. Gonosz lelkek nincsenek.

— Könyörgöm, drága jó uram, ne mondja hangosan, mert ránk hozza a veszedelmet.

— Hát nem hisznek maguk az Istenben, aki jót ad az embereknek?

— Hiszünk, hiszünk. De mikor az életben olyan kevés a jó és olyan sok a rossz, hát nem kell félnünk azoktól, akik a bajt hozzák ránk?

— Járnak kigyelmetek templomba?

— Nem voltunk tíz esztendeje.

— Tudnak-e valami istenes éneket?

Folyt. köv.

BETŰREJTVÉNYEK.

(Egyenként 2 pont.)

1.
(Hursán Pál)

Aszúí ttttt

2.
(Odorfer Magda)

LEHETKE

3.
(Odorfer Magda)

VIZ
ESZT **P=K**

4.
(Hursán Pál)

Vitéz K gyilkos voltam y

Kockarejtvény.

1.
(Beküldte: Hursán Pál.)
(5 pont.)

1	2	3	4	5	6	7	8
9							■
10						■	11
12					■	13	
14				■	15		
16			■	17			
18		■	19				
	■	20					
21							

- 1— 1. A dsungel lakói.
9— 2. Mount-...
10— 3. Ilyen levél is van.

- 11—20. S. R.
12— 4. Ez alatt fészkel a fecske.
13—19. Ford.: mutatónévmás.
14— 5. A kereskedő.
15—17. Sánc.
16— 6. Ford.: Egy szó a Halotti Beszédből.
17—15. Ford.: gögög betű.
18— 7. D. T.
19—13. Páncélszoba.
20—11. Kedvetlen.
21— 8. Ázsiai hegység.

2.
(Filippinyi János)
(2 pont.)

	1	2	3	4	5	6	7
1	D	D	D	D	P	P	P
2	A	A	A	A	A	A	
3	L	L	R	R	M		
4	S	S	U	U			
5	Á	Á	A				
6	Á	T					
7	T						

1. Érettségizik.
2. Nem áradás.
3. Ragad.
4. Budapest közepe.
5. Tereád.
6. A földműves.
7. Mássalhangzó.

Mult számunk rejtvényeinek megfejtése:

Keresztrejtvény.

a u g u s t u s k o r a
c □ g r a n i k o s □ n
t u □ i k □ □ o s □ e t
i m e □ k i n t □ e t a
u b i a □ n y □ g i r l
m e □ r o □ □ n o □ u k
i r □ a n □ □ e o □ s i
c e n t □ u p □ l ö k d
s k i □ a l a h □ b o a
a s □ a v □ □ a m □ k s
t □ a s a b e l e k □ z
a i g o s p o t o m a i

SZÁMREJTVÉNY.

Kossuth lova megérdemli a zabot, hétszer járta körül Magyarországot.

Betűrejtvények.

1. Törvény.
2. Éva boszorkány.
3. Tintásüveg.
4. Hátizsák.

Rejtvényüzenetek

A könyvjutalmat Kappel László V. Budapest és Babos István IV. Budapest nyerték.

A pontverseny állását a jövő számban kezdjük közölni.

Versenyre lányok és fiúk!

Az Ifjú Évek szerkesztősége az első félévre a következő pályázatokat hirdeti:

1. Elbeszélés vagy útleírás. (Lehet akár komoly, akár vidám.) Jutalom: I. díj 20 pengő, II. díj 15 pengő, III. díj 10 pengő.

2. Vers. Jutalom: I. díj 15 pengő, II. díj 10 pengő III. díj 5 pengő.

3. Rajz (tusrajz). Jutalom: I. díj 15 pengő, II. díj 10 pengő, III. díj 5 pengő.

A pályaműveket aláírni nem szabad, hanem csak jeligével kell ellátni. A nevet borítékban kell mellékelni s a borítékra ugyanazt a jeligét kell írni, amely a pályaművön van.

Beküldési határidő: 1936 november 20-a.

Az eredményt januári számunkban közöljük s ekkor kezdjük meg a nyertes pályamunkák közlését is.

BUDAPEST, 1936. NOVEMBER.

XV. ÉVFOLYAM 3. SZÁM.

IFJÚ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat.

Alapította **Algöver Andor.**

Laptulajdonos az **Országos Evangélikus Tanáregyesület.**

Főszerkesztő: **Dr. BÁNKÚTI DEZSŐ.**

Felelős szerkesztő és kiadó: **Dr. REMPÖRT ELEK.**

Szerkesztő-bizottság: **Dr. H. Gaudy László, Bpest, Keken András, Hódmezővásárhely, Raskó Kálmán, Szarvas, Dr. Ruhmann Jenő, Sopron, Weiszler Gyula, Nyíregyháza, Dr. Zelenka Margit, Bpest.**

A kiadóhivatal vezetője: **Ruzicska László.**

Postatakarékpénztári csekkszám: 26.111. — Telefon: 1-823-84.

Megjelenik a tanév folyamán minden hónapban.

Előfizetési ára egy évre 4 pengő, egyes szám ára 50 fillér.

Szerkesztőség: Budapest, VII., Damjanich-utca 28/b. III. 22.

(Kéziratok ide küldendők.)

Kiadóhivatal: Budapest, IV., Deák-tér 4. II. em.